

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Museum-körut 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BR. BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Pezsgős demokrácia.

Budapest, március 17.

(G—A) Demokráciáról beszéltek tegnap kegyelmes uraimék a fehér asztalnál, vidám poharazás közben. Arról a magyar demokráciáról, mely, mint a bankettek pezsgője: habzik és pezseg, jóleső mámorba ringat, gyönyörű képeket varázsol a fölizgatott fantázia elé, de nem — táplál. Éhesen maradnak ettől a gyöngyöző, pezsgő és mámorító szóáradat-tól, amelylyel végigöntik időnként asztalainkat. És a kiömlött pezsgő nyomán csak nagy fölt marad az aroszon, elszáll a szesz göze s másnap, a kijózanító reggel érkeztek, nincs körülöttünk egyéb, mint egy izekre, tagokra bomlott társadalom, mely hasonlít a nagy pesti házakhoz, ahol a felsőbb emeleten lakó gyerkőcök nem egyszer szórakoznak azzal, hogy leköpnék az alsóbb emeletet lakóira.

Pedig a demokratikus haladás utirányában van ennek a nemzetnek a jövőendő boldogulása. És természetes ösztönével, azzal az államfőntartó-képességgel, melylyel nagy-szerű történelmi csodákat szőtt így bele ezeréves multjába, megérezte azt, hogy ebben az irányban kell haladnia, akár akarja a banketti-demokrácia, akár nem akarja. Odakünn, messze a pezsgős áldomások színhelyétől, a fejlődő és hasadó élet műhelyében erősen verik az üllőt a dolgozó nép kalapácsai, az üstökben pedig főzik a bájitalt, amelytől Magyarorszánek ujjszületnie s virulnia kell. Odakünn már megérezte azt, hogy az egész európai kontinensen az igazi demokrácia az ipar és kereskedelem diadalszerepén tartotta bevonulását. Megtanultak vagy megéreztek, hogy az angol demokráciához az ipar föllen-dülése vezetett s hogy a régi, feudális uralom

gyönyörűsegeinek aznap szakadt vége, amelyen az első szövőgép kereké megindultak és az első vég vásznot termelte az angol szövőipar. Akkor Angliában megmozdult a föld. Az arisztokrácia seregéstől vonult a városokba. Elhagyta ősi kastélyait, a vadászok vörös frakkjai szőgre kerültek, a vadászkürtöket, melyeknek hangjától évszázadokon át visszhangoztak az erdők, sutbadobták, a csöndes, falusi kerti játékokat felhanyagták az ener-vált ladyk és missek, az ábrándozó és vértelen angol uracskák. A gépek mellé siettek, az ipartelemek kazánjai és raktárai közé telepedtek és az uri passziók gyakorlatlásában fáradt, petyhüdt idegeiket fölélesztették azzal a friss és meleg és egészséges vérrel, amelyet a munka termet ereikben. A kikötőkben pedig egymásután jöttek-mentek a nagy kerekedelmi hajók, megrakodva árukkal, melyek dicső-éget és diadalt szereztek az angol nemzetnek és milliárdokat a szigetország lakosságának. Az ipar és kereskedelem így demokrati-zálta ott a főnemességet, az elpolgárosodás így mentette meg őket az életnek és egészségnek és így menekült meg Anglia a demokrácia forradalmától. S malatt felülről így oldódott meg a válságos helyzet, alulról is elindultak a miliók. A föld népe özönlött a gyárakba, a városokba, ahol városi elemmé változott, megismerte a kultura vívmányait és gyönyörűségét, a tiszta és józan életet, áttáta a termelés nagyszerűségét, amelyből erőt merített politikai léleché. Látta, hogy a természetes mindennek, még a legapróbb szögecskének és a legkisebb rugónak is megvan a maga rendeltetése, és megérezte, hogy a poli-tikai életben is épp így áll a dolog. Acél-szilárd meggyőződésse érelődött lelkében az a tudat, hogy ő az egész államnak, rendnek, társadalomnak nélkülözhetetlen, megbecsülésre

érdemes és a többivel egyenlő értékű lán-cszeme. És mert így érezte, büszke volt rendeltetésére, büszke polgári jogaira. És mert volt igazi, nagy, szép és nélkülözhetetlen rendeltetése, megbecsülték, tisztelték és szíve-sen vették be a demokratizálódt angol tár-sadalomba, amely így egységes politikai nem-zeté, következképpenny nagygyá, hatalmassá és tiszteltté lett az egész világon.

Jut-e ezébe az angol embernek, hogy különbséget tegyen azok között, akik törté-nelmi tradíciók morzsáin élnek, s azok között, akik kezük munkájával szerzik a kalácsot? Ha tesznek, legfőljebb annyiban tesznek, hogy megbecsülik emelt s kacagnak amazon. Ki mo-sa ott meg a kezét azután, hogy az ipar-rossal vagy kereskedővel fogott kezét? És ki becsüli ott többre azt, aki a történelmi tradi-ciók jussán eltartatta magát az állammal, mint azt, aki messze, tengerentúli tartományokba utazik, kereskedik és résztvesz a világ nagy-szerű vásárainak forgalmában, vagy aki éjjel-nappal fötteti gőzkazánjait és nem nyug-zik, míg ipartermekével bámulatba nem ejti szak-tarait?

Csodálatosan egyszerű igazság az, amelyre a modern történelem megtanított bennünket, mikor elénk dobta azt a nagy tanulságot, hogy a munka az, amely átalakította az országokat. S ha a demokráciáról van szó, bámúnunk kell azon az egyszerű igazságon, hogy a demokrácia a fejlődésnek induló ipar és ke-rekedelem szárnyain jutott be minden telje-sen demokratikus európai országba. A gaz-dasági élet új irányai növesztették és élesz-tették a társadalmi és politikai egyenlőséget mindenfelé. Sohasem a poharköszöntők és a pezsgős vacsorák. A pezsgőtől mámorossá válik az ember s a pezsgőmámor nem igen alkalmas az egyszerű és nagy igazságok meg-

TÁRCA

Az „Almafa“ árnyékában.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

A mai irodalmi pör tárgyalása közben a tanuk szobájában nagyon sokan voltak együtt minden rendű és rangú munkái az irodalomnak és a sajtónak. Örökös szót kellett ott vesztgelniük, tellet hát az idejükben mindenféle diskurzusra, kedves évdésekre, komoly irodalmi kérdésekről folyó komoly vitaközlésekre, vidám adomázásra, érdek-s emlékek felidézésre. Ha elmondjuk, hogy ott volt Gyula Pál is, akkor elmondjuk, hogy ki volt a társaság központja. A vitaközlők közt mindig ő a legmégesebb, az adomázók közt a legelimebb, az emlékezők közt az emlékekben leguzad gabb.

A tanuk szobájában ez a felülmulhatatlan elbeszélő ma az alább következő két józú törté-netet adta elő:

Mégis bug a vadgalamb.

Tudjátok, urak, hogy Hermann Ottóval sűrűn vagyok háborúságban. Azt is tudjátok, hogy Miskolcra gyakran járogatok el az én kedves, régi póta-cimboromhoz: Lévay Józsefhez. Mikor Hermann Ottót Miskolcon képviselővé választot-ták, azt találtam tréfálkozva mondani Bizony Ákos-nak, a miskolciei függetlenségi párt vezérének: „Csufot tetettek a városotokon, ezentúl Hermann-stadt lesz a neve.“ Hát fizetett nekem ezért ké-sőbb Hermann Ottó!

Ugy volt, hogy egy nyáron több napra Miskolcra rándultam s Lévay Józival a Hámor-ban telep dünk meg. Ott a kies erdőben ráim jött a vers-irbatársaság. Megszületett a költemény, ott van a kötetemben, elolvasható. Szörül-szóra már nem tudám elmondani, de van benne

két sor, amely arról szól, hogy erdei lakom körül a hegyi patak zug és a vadgalamb bug.

Hát mikor ez a versem megjelent, levelet hoz a posta Hermann Ottótól. Nekem ront benne keményen a tudós természetbuvár, hogy meglát-szik ám a versen, hogy csak amolyan póta-vagyok, aki arról ír, amit nem ismer, mert hogy e versben a természetről irtam, holott a természetet nem ismerem. Nevezetesen — így szólt a levél — ezon a helyen, ahol én lakom, mióta világ a világ, soha sem bugott vadgalamb. A vadgalamb-ok a Hámorban. melyet Hermann Ottó, nagyon jól ismer, hiszen ott született, jó darabig feljebb bugnak.

Ejnye, aki pedáns természetvizsgálója van, hát már mégis sok, ami sok! A tulajdon fulem-el hallottam a galambbugást s mégis el akarja azt tőlem vitatni. No de nem vagyok én az az ember, aki bagyja magát. Kapom magam, írok sebtiben Lévay Józsihoz. Tegyze meg nekem azt a barátságot, küdjön valamiféle bizonyítványt, hogy azon a helyen, ahol miuk együtt laktunk, csakugyan szokott a vadgalamb bugni. Könnyű volt Lévay Józsinak e kerést teljesítenie, egyfelől mert csakugyan ott bugott a galamb, de másfelől mert aispánja volt akkoritan a vármegyének, tehát hivatalos bizonyítványt küldhetett.

Lévay Józsi el is rendelte aispáni hatalmá-val a közigazgatási eljárás. Megyei bizottságot küldött ki, az kiszállt a helyszínére, felvette a tényállásról a jegyzőkönyvet s kiállított immár közhitelességű okiratot, hogy nekem volt igazam, mert a Hámornak ama pontján csakugyan bug a vadgalamb.

Ahogy a bizonyítvány hozzám jött, nagy triumfussal a Heruann Ottó lakására küldöm. Most már csak meazadja magát, gondolom ma-gamban titkos kárörömmel. A torduó posta meg-nozta a biztosító feleletet. Rövid volt a válasz nagyon; azt írta benne Hermann Ottó, hogy vár-megyé ide, vármegyé oda, amit ő tud, azt egészen biztosan tudja s tehát nem hisz a vármegyének.

Mérnököttem, de ügyemet nem adtam föl. Hát jó, ha nem illetékes a vármegyé, majd akad olyan is, aki illetékes lesz: az erdőkerülő, az arra járó szántó-vető nép, a rőzseszedő vénás-szonyok, a környék vadászberei. Azok nem burokraták, hanem alapos ismerői a természet-nek. Majd nyilatkoznak ők s szeretném látni, nem lesz-e kénytelen Hermann Ottó mégis csak beadni a derekát. Ilyen értelemben irtam Lévay Józsihoz. Forduljon az erdőkerülőkhoz, rőzse-szedő banyakhoz, arrafelé járó-keő parasztokhoz és vadászberekhez. Küldjön azoktól nyilatko-zást. Kérdő is vagy nem, de tegye meg, hogy mind nekem adott igazat.

Mohón küldtem át Hermann Ottóhoz az újabb bizonyítékokat s felszólítottam ellenteletem, hogy most már kapituláljon.

Dehogy kapitulált. Levelet irt megint, hogy ő senkifőnek a tekintélye elől meg nem hátrál. Biztosan tudja, hogy azon a helyen sohasem bugott s most sem bug a vadgalamb. A bugó-hely jóval teljbb vagyion. S a vita elintézésére tehát azt proponálja e levélben, hogy utazunk fel mind a ketten Miskolcra, menjünk ki együtt a Hámorba, üljünk ott együtt leese s hallgassuk meg, bug-e hát ott csakugyan a vadgalamb.

Volt eszem, hogy ezt a javaslatot el nem fogadtam, hanem azt irtam Hermann Ottónak: kétrendbeli bizonyítékalmaz kimutatta az én igaz-mat, az én részemről tehát az ügyet befeje-zettnek s javamra eldöntöttnek nyilvánítottam. Azt pedig, hogy az urral együtt hallgassam meg, szol-e ott csakugyan a vadgalamb, vagy sem, semmi szín alatt meg nem teszem, mert az ur sükt s így ez a kirándulás teitőlénél az urnak adna igazat...

Idaig volt a vadgalamb históriája, amelyet a tanuk szobájának hallgatósága halás habotával fogadott. Az öreg ur pedig menten belekezdett egy másik, még jobbízú történetbe, melynek ezt a címet adjuk:

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, március 17.

találására. Messzi tájakra kalandoznak tőle az elmék. Ideológus tévedések zsákmányává teszik az agyvelőt s a közelfekvő igazságokat a messze távolban keresik.

Demokráciát Magyarországnak?! Jó. De ne feledje senki, aki a magyar demokrácia munkása akar lenni, hogy ezt a fejlődési folyamatot, amely már készülő odakünn, máséknél nem lehet elősegíteni, mint csak a munka, csak a gazdasági átalakítások segítségével. Föl kell ismerni, hogy itt nem felhőkbe ható, képzeltbeli dolgokról van szó, nem fantazmagóriákról és nem arról a demokráciáról, amelyet a francia forradalom ideológus, koturnusban járó, szavaló hősei pártfogáltak, hanem arról, amely vérpád nélkül és szónoklatok nélkül válik valósággá. Olyan becsületes demokráciáról, amelynek alapja a munka. Az ipar. A kereskedelem. Olyanról, amely meghagyja a mezőgazdaságot a maga természetes és őt megillető erejénél és súlyánál, de nem ad neki nagyobb súlyt a kelleténél, hogy aztán súlyfeleslegével elnyomja és gyöngítse a demokrácia hordozóit, az ipart és kereskedelmet. A gazdasági fejlődés, amelyet Anglia példáján mutatunk be, majdnem mindenütt így ment végbe. De sehol sem pusztította el a mezőgazdaság érdekeit, hanem meghagyta természetes erejét, erősítette az ipart és a kereskedelmet. Csak Magyarországon csinálunk még ma is olyan demokráciát, amely megmossa a kezét, ha a kereskedőről vagy iparosról van szó, hogy aztán annál melegebben szoríthasson kezét a keztűs kezű mezőgazdasággal.

Aki Magyarországot nagynek és erőnek akarja látni, az ilyen demokráciára gondol. Aki ilyen demokráciáért kívánja áldozni erejét, az az ipar és kereskedelem, a gazdasági élet föllendüléseért induljon útközébe. És aki ipart, kereskedelmet és erős gazdasági életet akar, az közös vámtérületről ne beszéljen. Vagy — ne beszéljen demokráciáról! A bankett-demokráciának pedig legyen vége valahára! Aki komolyan gondolja a dolgot, az tanítsa ki arra a magyar arisztokráciát, hogy az angol sem halt bele — a munkába s nem esett csorba az ősi tekintélyen azáltal, hogy megbecsülte a kereskedelmet és kezelt fogott az iparral.

Az indemnitás vitája ma sem ért véget. Lengyel Zoltán már csak eschogysem tud beszélni az új rendbe és a békekességbe. Majdhogy ki nem beszélte egymaga az egész ülést, két és fél óránál tovább magyarázta a Bánffy Dezső programját, de mindig fönttarva azt, hogy ő a világról sem Bánffysta. Egyébként régi fészket, a Kossuth-pártot próbálta megerősíteni s aztán nem fogadta el az indemnitást. Ugyanezt tette utána báró Kaas Ivor, aki eleinte nagyot bőkölt a miniszterelnök előtt, elismerve nagy műveltségét, tudását, logikáját és emberismeretét, de hibázott benne, hogy a hazát is csak államnak nézi, semmi egyébnek. Utoljára még a honvédelmi minisztert is jól megnézte s konstátálta róla, hogy Nyiri is csak a magyar kormányra kirendelt katona, akinek Bécsből kommandíroznak.

Az indemnitás vitáját különben holnap folytatják.

Az ülés részleteiről tudósítók a következőkben számol be:

A képviselőház ülése március 17-én.

— Kezdeté délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ óraker. —

Elnök: Báró Feilitzsch Arthur.
A kormány részéről jelen vannak: Gróf Tisza István, Lukács László, Berzevich Albert.

Elnök: Megnyitja az ülést és bemutatja a feliratokat és kérvényeket. Következik az indemnitásról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folatása.

Lengyel Zoltán semmiféle biztosítékot nem talál a mai kormányrendszerben arra, hogy a hatalmat nemzeti irányban tudja kezelni. Nem ért egyet a 48-as függetlenségi párt taktikájával, de bárha nem tartozik közelebbé, programját a magáénak vallja; a függetlenségi párt nem követi elég erővel a nemzeti önállóságot, a gazdasági különválást és a kedvező akaratot minduntalan elszakítja, mert azt várja, hogy az őlébe fog tudni, amiért küzdenie kellene. Nem szabad program kérdéssé tenni azt, hogy vajon a part részvegyen-e a delegációban, mert ez usztán taktikai kérdés. Az önálló vámtérület és a magyar bank köveleése nem 4-es program, ellenben a hadsereg kettéváltatása 48-as köveleés. Sokkal könnyebb érvényesíteni ezeket a nagy nemzeti köveleéseket, semmint a függetlenségi párt hiszi, de mai taktiká a egynesen akadály. A szabadelvűpárt hosszú urama alatt sohasem törekedett nemzeti vívmányokra, a mostani minisztereiök programjában egy szó sem hangzott el arról, hogy mit lehetne a magyarságot ebben a házában megerősíteni és hogyan lehessen a visszatejődésnek gátat vetni. Tisza az ellenzékkel szemben, amely nemzeti célokért harcolt a legkiméletesebb vol, a küzdelmet elítélte s Ausztriában bizalmat kelített, hogy még nem veszték ki Magyarországon amaz államértiak, akik az osztrák érde-

ketek istápolják ott. Ennek tulajdonítható, hogy a hadsereg kérdésében a nemzet semmi eredményt sem érhetett el. Szűnetet kér.

Elnök: Ot percere felüggeszti az ülést.
Lengyel Zoltán szünet után folytatja beszédét. Mennyivel másképp végződött volna a nemzeti nyelvért folytatott harc, ha a függetlenségi párt nem veti el taktikáját, a szabadelvűpárt pedig nem helyezkedik szembe a nemzeti vágyaival. A nemzeti párt működésének az ország semmi hasznát nem látta. A nemzet bizalma a függetlenségi párt elől jördült, de ez a párt a hazafis küzdelmet abbahagyta. (Zaj a szélső-baloldalon. Felkiáltások: A mérséklet nem hazafiainak!) Mérséklettel szabadságharcot vivni lehetetlen. Beszélj azután arról, hogy az államvasutaknál is működik a jó magyar hazafiakat. (Zajos ellentmondás jobbról.)

Kabik Béla: Van rá példa!
Gabányi Miklós: Az osztrák talpnyalók!
Elnök: Megint Gabányit.
Gabányi Miklós: Ugy igaz, talpnyalók!
Elnök: Ne tessék az elnökcséggel feleselni!
Gabányi Miklós: Csak alelnök! (Derűtség.)
Lengyel Zoltán: Nincs elvi különbség közte és a függetlenségi Kossuth-párt közt, sem a függetlenségi párt másik árnnyalata és az új párt közt, csak a taktikában van eltérés. Meg kell teremteni a tiszta parlamentarizmust és akkor nem lesz több obstrukció. Nem szavazza meg az indemnitást.

Báró Kaas Ivor: A többség egészen a törvényesség bizaommal viseltetik a miniszterelnök iránt, így gr. f Tisza István is követi mindna áng. Lehetetlen hogy annyí eszes, jellemes férfi, mint anány a szabadelvűpártban helyet foglalt valami különös mély ok nélkül bizalmával ajándékozson meg egy aránylag fiatal állam érfit; nagy tulajdonságának, rojott kiválóságának kell, hogy szolgáljon ez a bizalom. Hogy ezt megértse, kész volna a szabadelvűpárthoz csatlakozni.

Gajari Géza: Akkor mi kilépünk! (Derűtség.)
Báró Kaas Ivor: Nyitva az ajtó a kilépőnek és a belépőnek egyaránt! Tapasztalásból tudjuk!

Kock János: De ha miniszterelnöknek lép be, akkor csak benn marad?

Gajari Géza: Ha ön lép be, akkor is kilépek!

(Zaj a baloldalon.)
Báró Kaas Ivor: Akinek nincs egyénisége, az nem uralkodik. Nyilván nagy tudással kell rendelkeznie a miniszterelnöknek, szabados gondolkodás, precíz előadás, számtól akaratú, nagy jártasság a parlamenti életben: ezek a tulajdonságai teszik hivattá a kormányzásra. De vajon ilyen volt-e minden miniszterelnök? Valban ezért követi a többség a mostani kormányelnököt? Ezek nagy rejtélyek. A megoldás az, hogy a magyar miniszterelnökök mindig a király kinevezett miniszterelnökei, a királyi hatalomnak megterjesztett képviselői és exponeisei egyedül és presztizsúja őket a kormányzásra. Nem volt még magyar miniszterelnök vagy miniszter, akit a többség nem jutalmazott volna bizalmával. Meg a katonaminiszterek irant is tetlen bizaommal viseltetik a negyedik évtizede ura kodó többség pedig a honvédelmi miniszterek mindig kommandírozott tábornokok voltak. Nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Lévay Márton kéri a Házat, hogy holnap beszélhesen. (Helyes.)
Elnök: az ülést délután 2 óraker bezárja.

Mégis tisztelik Miskolczon a hőseket.

Miskolczról jut eszembe, hogy jártam én ott egyszer Górgy Artúrral is. Meleg nyár volt, amelyet én szokott módon Leányfalun töltöttem. Magányomból egyszer csak kilépvánkozom megint Miskolczra Lévay Józsefhez. De irtóztam a gondolatától, hogy a nagy hőségben a farszót utazást egyedül tegyem meg. Amentem hát hajón Visegrádra Górgy Artúrhoz. E szavakkal toppanok be hozzá:

— Van egy ötletem. Jerünk fel együtt Miskolczra. A te családod ugyanis a Tátrában van, hát jöhetsz velem, nem hagysz itthon senkit.

Górgy Artur szívesen fogadta ötletemet. A szabadsághare óta — ugymond — amogy sem járt arra felé.

Másnap reggel oszkuayan el is utaztunk. Jól telt az idő utközben. Vidáman elosevegtünk mindenféle kellemes dologról. De vazy két-három állomással Miskolcz előtt keresztülváltam aryamon valami, amitől sörnyen elkomorodtam. Hogy mi, azt a világról se mondatm volna el Górgy Artúrnek, ő pedig szerencsere szótukre ember, hat nem is firtatta, pedig hangulatom változása nem kerülhetett el figyelmet. Ami én bennem motoszkálni kezdett, egy ropant kínos gondolát volt. Az jutott eszembe, hogy nagy bolondot tettem. Ez a Miskolcz mérgez 48-as város. Ha ott valaki rá találna ismerni Górgy Artúrta s hire futna az ő megérkezésének, ki tudja, micsoda kellemetlen tünetések támadnák majd. Akadhatnak tömegesen, akik az árulásról szóló gaz mesét még mindig hiszik, ezek fanatizálnak a tömegre s a jó isten tudja, mennyi baj zudulhat a fejükre. Ezen tepselődtem, míg Miskolczra megérkeztem. Lévay József lakására jutva mialatt Górgy Artur mosakodott, visszavonultam házigazdánkkal s előadtam neki aggodalmaitam.

— Biz az könnyen meglehet — felelt sóhajtvá Lévay.

— Nohát, ha meglehet, tegyünk róla, hogy ne lehessen meg, — válaszoltam én. — Rendezd úgy a dolgokat, hogy napközben mindig kiránduljunk valahová, a nappalita szabadban töltésük s csak estét estvén térünk vissza a városba. Így majd csak elkerüljük valahogy a közfigyelmet.

Lévay hozzájárult a haditervhez s mindjárt neki is láttunk a végrehajtásnak.

Bemontunk Górgyhez s vidám arccal, kezünk dörzsölve mondogattuk neki, hogy pompaszemékné támadt, a verfényes szép naptot künn töltjük majd a Hámorban. Górgy Artur szívesen eszegezett.

Hát amint kiterünk a Hámorba és ebédhez ülünk, csak látom, hogy a vendégfogó s sarokból figyelmes szemmel nézegeti Górgyét. Mintha kezdene ráismerni. Aztán egyszer csak bólint a fejével a kocsmáros s katonás léptekkel felénk masirozik. Az asztal előtt haptákba várja magát, kezét a fejéhez emeli és mereven Górgyre szegezve szemét, — tiszteletteljesen szalutál.

— Jelenem állásan vitéz tábornok urnak, 48-as őrmester vagyok, aki résztvettem Budavár ostromában. Engedje meg, vitéz tábornokom, hogy tisztelettel szoríthassam meg hősi kezét.

Górgy szemében fölécsillant az öröm, katonásan állallott ő is s kezét nyujtott a kocsmárosnak.

En pedig gondoltam magamban, no most kész a veszedelem. Ennek a kocsmárosnak eljár a szája, hire fut ittlénknek és elháríthatatlan a kínos galiba. Ugy tettem, mintha valami dolgom akadna künn s félrehívtam a kocsmárost.

— Hallja az ur — így szóltam hozzá — szép dolog az ur kegyeleste a tábornok iránt. De tudja, lehetnek a városban mindentele bolondos népek, nem akarnók, ha valami ostoba bűntetés lenne. Hiszen maga ért engem, hát ne szólnon senkinek, hogy ki ebédelt ma delben magánál.

A kocsmáros megértett, meg is igerte a hallgatást. Nagy kö esett le a szívemről s boldogan tettem vissza társaságomhoz. Künn esztan-

goltunk a Hámorban eszt, aztán hazamentünk a városba. No, ez a nap jól mult el. Az inkoznitót semmi sem tudja megzavarni. E jól eső gondolattal tértünk aludni.

Hát amint reggel felébredünk, jön az inas jelenteni, hogy öt órer volt már künn, a tábornok urral akarnak beszélni. Tyuh, mondok, itt van az újabb veszedelem! Bizonyosan ráismert valaki, amint keresztürobogtunk a városban s most egy deputáció jön a legmérvesebb 48-asokból, hogy tüstént hagyjuk el a várost, mert különben így meg amogy. Kiéscartam az előszobába s megvárdotam az öt órer embertől, hogy mi járásban vannak.

— Instáljuk, híret vettük, hogy a mi hős tábornokunk itt van Miskolczon, hat már csak eljöttünk megkérni, engedéséék meg nekünk, hogy a színe elé járuljunk és bennmassuk neki hódolatuukat.

A második kö is legördült a szívemről. Hiszen a dolog pompásan megy. Ezeket most fogadjunk, aztán kikocsikázunk Tapolezra, ott maradjunk estélig, reggel pedig az első vonattal haza. Most már semmiféle baj nem eshet.

A deputáció bement Górgyhez s hogy eltávozott, kocsiira üttünk mi is, aztán a városban keresztül lóhalálában ki Tapolezra. Ott hála istennek nem ismert ránk senki. Este azonban, ahogy lakásunkra értünk, már újabb deputáció várakozott. Hat ezek vajdon mit akarhatnak? Meghívót hoztak vacsorára Szabó gyógerszerész urnak vendégserzeté házához, ahol is együtt vazyon a város társadalmának színe-java a szabadsághare hős tábornokának tiszteletére.

Harmadszor is legördült a kö a szívemről. Ahová ünnepeloi hívták az embert, ott baj nem igen történhetik. Amihogy nem is történt. Harásny éjjennel fogadtot minket a társaság s gyönyörű pohárköszöntővel üdvö öiték Górgy Arturt. Ez az este is elmult pompásan.

Vidáman vetődünk haza. En nagy megkönnyebbüléssel feküdtm le s gondolom: no

BELFÖLD

A delegációk előtt. Májusban tudvalevőleg összeülnek Budapesten a delegációk az 1905. évi költségeloirányzat tárgyalása végett. Mint becsi tudósítónk jelenti, a közös minisztertanácsban az 1905. évi költségeloirányzati munkálatok folyamatban vannak. A nagyhét, vagy közvetlenül husvét után közös minisztertanács lesz, amelyben megvizsgálják és megállapítják a közös költségeloirányzatot.

A béke öröme. A mátezsalkai választókerület közönsége is megünnepelte március idusát. A lelkes hangulatban a pártkülönbség nélkül egybegyült közönség táviratilag felkérte Jékely Zsigmondot, a kerület függetlenségi képviselőjét, hogy fejezze ki üdvözlését a parlamenti béke létrehozásáért. Thaly Kálmán és Tisza István miniszterelnököknek. Jékely e megbízásnak megfelelt.

A néppárt értekezése. Az országgyűlési néppárt, melyről a Magyar Nemzet épp ma este jelentette, hogy visszakívánja régi elnökét: Gróf Zichy Jánost, este hat órakor értekezést tartott. A párt tárgyalás alá vette az olasz kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatot s úgy határozott, hogy azt nem fogadja el, mert rést üt az 1899. XXX. törvényekben. Az anyakönyvi törvények módosításáról benyújtott javaslatot, bár elismerik, hogy közigazgatási téren javulást jelent, szintén nem fogadják el, mert a párt elveibe ütközik az egész anyakönyvi törvény. A vármegyei tisztviselők fizetésrendezési törvényjavaslatát általánosságban elfogadják, de a részleteknél több módosítást fognak indítványozni.

A dunai halászat védelme. A képviselőház jóindulatlansági bizottsága ma tárgyalta a dunai halászat védelme tárgyában Romániaval kötött egyezményről szóló törvényjavaslatot és Tallán miniszter felvilágosításai után egy általánosságban, mint részletben egyhangúlag elfogadta. Az üdülés elején emlékké Nezezey János meleg szavakkal üdvözölté Tallánt, aki a bizottságban ezuttal először vett részt mint miniszter.

A vármegyei tisztviselők fizetése.

Budapest, március 17.

A képviselőház közigazgatási bizottsága ma délután 4 órakor báró Vojnits István elnöke alatt ülést tartott a vármegyei alkalmazottak és a községi jegyzők illetményének szabályozásáról szóló törvényjavaslatok tárgyalása céljából. Az ülésen megjelentek a kormány részéről: gróf Tisza István miniszterelnök, Sándor János államtitkár és Némethy János miniszteri tanácsos. A bizottság először a vármegyei alkalmazottak

(tisztí, segédkezelő- és szolgaszemélyzet) illetményeinek szabályozásáról szóló törvényjavaslatot vette tárgyalás alá.

Nyegre László előadó ismerteti a törvényjavaslatot, mely több mint 4000 megyei alkalmazottnak szabályozza illetményét és miután ez a közigazgatási tisztakör nyívójának emelésére szolgál, ajánlja a javaslat elfogadását.

Hammersberg László a javaslatot örömmel üdvözli, a részleteket illetően azonban vannak szubjektív észrevételei. Ami azt illeti, hogy a javaslat az autonómiát nem érinti, erre az állásponton szívesen helyezkedik és hozzájárul, hogy a fizetés kérdése az 1886. évi XXI. t.-c. keretén belül oldassék meg, s ezért szívesebben venné, ha az I. szakaszból az állami alkalmazottakra való hivatkozást kihagytnék és csak annyit mondatnék, hogy ha a fizetési osztályba sorozottakra is kiterjesztené a négy-, illetőleg az ötvi szolgálat utáni előléptést, akkor a megyei tisztviselőkre is, és ezt fővonná a javaslat szövegébe.

Szalay László a javaslatot objektív szempontból bírálja és annak eredményeképpen azt a részletes tárgyalás alapul elfogadja. Kifogásolja a főszolgabírók 15 évi szolgálat után való előléptetésének a belügyminiszterre való ruházását s ezt az előléptést indokoltan tartaná az árvászeki ülnököknél is. Nem tartja móltánvosnak az ügyészeknek a IX. fizetési osztályba való sorozását.

Mészöly Béla: Tekintettel arra, hogy 6 és társai már évek óta sürgetik a törvényhatósági tisztviselők fizetésének rendezését, a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja. Hangulatoznia kell azonban, hogy ez a javaslat sem tagadhatja meg azt az iránít, amely bizonyos mértékig az autonóm jogok megszüktítését jelenti, holott ezen most, amidőn sajnosan beigazolódott, hogy a nemzeti ellenállás jogai, t. i. az újoncmegtagadás és az adó nem fizetés mily könnyen kijátszható, a mi szerencsétlen államjogi helyzetünkben minden oly dolgotlót tarozkonnunk kell, amely a központi hatalom jogkörét az önkormányzat rovására kinyitja kítágnatani. Ez egy oly veszes törekvés lenne, amelyhez szona bozzá nem járulhatna. Általánosságban azonban — elvi álláspontjának hangsúlyozása után — a javaslatot elfogadja.

Beráth Ferenc: Nem nagyon lelkesedik a tisztviselők fizetésének emeléséért az ország mai súlyos pénzügyi helyzetében: s ha a tisztviselők helyzete nem rózsás is, az adófizelői helyzete sem az s mériss kapások a tisztviselői állások. Mindazonáltal elfogadja általánosságban a javaslatot arra való tekintettel, hogy jobb közigazgatás legyen.

Hellesbroth Geza a javaslatot általánosságban elfogadja, mert az állam érdeke az, hogy jól fizetett tisztviselői legyenek.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hálás köszönetet mond azért a rokonszenves fogadtatásért, amelyben a törvényjavaslat részesül. Különösen szívből nyilatkozik Buzáth, midőn az adófizelői érdeket emleltette, és ő jobban szeretné volna, ha a fizetés-emelés kérdése fokozatosan oldatott volna meg de már bizonyos obligációnak voltunk s ezt be kellett váltítani, dacára hogy már az ideiglenes rendezés 16 millió koronát vett igénybe. Ez maga után vonja, hogy meg kellett szüntetni azt az égbekelőt különbséget mely az állami és vármegyei tisztviselők fizetése között van. Aap gondolata az, hogy a fizetést teljesen egyeztetessék össze nemcsak mostanra, de a jövőre is s ezért helyesebb, ha

az állami fizetési fokozatba osszítanék s nem külön fizetési fokozatok állapítanák meg, amint azt Hammersberg kívánta. Helyesül, ha a szakvizsga kérdése a jelentésebe felvételük erre nézve még kormány-megállapodás nincs, de egyéni nézete az, hogy helyes volna, ha a bifurkáció megszüktetésével egy egységes államvizsga rendelkeztek el s ezen felül állana a bírói és a közigazgatási vizsga. Ami a nyugdíjalapok kérdését illeti, azt nem lett volna célszerű ebbe a javaslatba felvenni, nehogy a kérdés komplikáltassék. A szolgálati praxatika és a fegyelmi ügyek rendezése sem szakítható ki az általános rendezésből. Bírói függetlenséget persze nem lehet statuálni, mert ez rosszabbá tenné a közigazgatást, mint biztosítani kell a fegyelmet is. A főorvosok más hivataltól való eltiltását plauzibilisnek tartja mert az illetményük majdnem megkétszeresének, természetesen a magánpraxistól ellátani nem lehet, de minden tekintetben ez a vármegyék hatáskörébe tartozik és annak engedélve kell, hogy kikérésessék, de egy általános összehételhetlenség törvény megalkotását nem tartaná helyesnek, mert nagy és fontos kérdések hogy kisebb helyeken azok, akik a társadalom legelőkélőbb tagjai, ne tiltásnak el a pénzintézetektől. Arról, hogy hány olyan főszolgabíró van, aki 15 éven túl szolgát, már költségvetési szempontból kell, hogy a miniszternek tudomása legyen s arra vonatkozólag, hogy az autonómia sére me bele ne magyarazassék a részletes tárgya ásnál, más szöveget fog ajánlani. A dinokok kérdésével egyszer foglalóznunk kell, de nem ennél a javaslatnál. Igyekemni fog ezek sorsán is javítani és meg kell vártunk a kérdés országos rendezését. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Ezután a bizottság a javaslatot általánosságban elfogadja a részletes tárgyalás alapjául.

Következtek a részletes tárgyalás. Az 1. § változatlanul elfogadtatott. A levétárnokok kérvényét melővők. A 2. §-nál előadó indítványozza az első bekezdésben azon módosítást, hogy ahol ötnél több jegyző van, kettő sorozassék a VIII. fizetési osztályba. E módosítást elfogadják, a második bekezdés függőben hagyatott s a hónap tartandó ülésen fog elődönteni. A 3. §. harmadik bekezdése függőben hagyatott. A 4. §-nál Aende Péter javasolja, hogy az egyik fizetési osztályból a másikba való át lépés ne választás után történék az aljezőknél és szolgabíróknál, hanem automatikus uton. Gróf Tisza István miniszterelnök: Addig, míg választási rendszer van, a módosítás el nem fogadható. A bizottság az eredei szöveget fogadta el.

Az 5. §-nál gróf Tisza István a következő szöveget ajánlja: Azon főszolgabírókat, akik legalább 15 évi működési idejük alatt a közigazgatás terén kiváló érdemeket szereztek, a vármegyei közgyűlés a VII. fizetési osztályba léphetőnek elő, amennyiben az így lemerült többségszletnek a vármegyei költségvetésbe való beállítását a belügyminiszter jóváhagyja. Az 5. §-t a miniszterelnök által benyújtott szöveggel fogadják el.

A többi szakaszt változatlanul elfogadta a bizottság. Hónap, marcius 18-án délután 5 órakor a most függőben hagyott szakaszokat és a községi jegyzők illetményének szabályozásáról szóló törvényjavaslatot fogják tárgyalni.

lám, hiába féltettem Görgey Arturt, mégis csak szeretik Miskolcra a hősöket.

Reggel gondtalanul keltam fel. Hiszen most már csak arról volt szó, hogy hamarosan reggelizzünk, aztán ki a pályaházba s fel a vonatra. Kíváncsiságból reggelizésközben kezembe vettem az egyik miskolczi lapot. Hátt vezereik van benne — mirőlünk! Ehol van ni, mikor tud képelem magunkat minden veszedelmen, akkor jön ez a számar újság s elrontja az egész dolgot. Ez a cikk most bizonyosan a sárgaföldig legyalázza Görgey s feleségét Miskolc város hazafias lakosságát, hogy gyűljön össze az utcán s kísérje hazafiai megbotránkozásának hangos zajával a gyalázatos hazaáruló ki a pályaházig.

Izgatottan kezdem a címet olvasni. Negyed-szerre gördült le a kő a szivemről. Nini, hiszen ez egészen okosan és elég mérsékeltlen indul. Hogy — azt mondja — még csak arasznyi idő választ el bennünket a szabadságharc viharos napjaitól, tehát tuságosan közel vagyunk most még ahhoz a korszakhoz, semhogy eltozulatlanul itélhetők meg Görgey esolekvésait. Iteljen majd a történelem arról állás volt-e, vagy sem, amit Világosnál elkövetet. Mi ne lássunk benne egyelőre egyebet a nagy katonánál, a szabadságharc dalias hősénél s minthogy ezidőszertár városunkban tartózkodik, fűzzük hozzá az ősi magyar vendégjoghoz mindnyájunk kegyeletének tiszteletteljes kifejezését.

Ha a cikk csak idáig lett volna! De most jön egy váratlan fordulat, amit én ámulva s mosolyogva olvastam s aminek elolvása után hangos kacajra fakadtam. A cikkíró ugyanis így folytatta:

„De Görgey Artur nem jött egyedül városunkba, hanem — fájdalom — magával hozta Gyulai Pált is. Ha Görgey Arturról majd csak a későbbi kor fog vélemlényt mondhatni, Gyulai Pál megítélésére már a jelen kor is teljesen illetékesnek tudja magát. Ki kell mondanunk minden vendégjog dacára is: Gyulai Pál igit is hazaáruló,

mert azt az embert, aki a nemzet bálványát, legnagyobb költőjét, mindnyájunk büszkeségét: Jókai Mórt a sárgaföldig leposzkondízza, töle minden irodalmi érdemet elvitat, őt kicsinylő sértésekkel halmozza el, azt a szentségtörő más névvel, mint a hazaáruló megbélyegző névével illetni nem lehet.”

No, én ugyancsak megjárta Miskolcra. Görgeyt féltetem s magam kaptam ki. De szerencsére tüntető tömegek nem állottak sorfalat az utcán, záptojások sem repültek a tejemhez s ha már mint hazaárulókat kéne Miskolcra vitatkoznom, legalább kínos botrányok nélkül tehettem azt.

Görgey Artur pedig az én hangos kacagómat nem tudta mire magyarázni. Akárhogyan fakgatott, hogy min mulatok olyan jól a lakásunktól a vonatig vezető hosszú uton, mindig csak azt feleltem neki:

— Hát jól esik látnom, hogy mégis tisztelik Miskolcra a hősöket!

Moly Mátyás ur és a párosviadal.

= A Budapesti Napló eredeti tárcája. =

Irta: Józsa Antal,

— Szörnyűség, hogy ebben a házban még a gyerekek is mindig csak kereszteltő játszanak!...

Ezt az öreg nagysága mondotta, a Moly ur anyósja. Moly ur a diványon heverészett és gyönyörködött a gyerekek zseivajgásában. Az öreg dada a legkisebbel szöszmötölt valamit. Ő kapta fel a szót:

— Nagyságám, kérem, ez már így van ám a gyerekek között! Mikor a Tagléknál szolgáltam, — tetszik tudni: azok hentesek — hát ott a gyerekek mindig disznópörkölösdit játszottak. Jézusom Máriám, mennyi baj volt velük, mindig attul kellett retgni, hogy folgyújtják a házat.

Mikor meg legutóbb Pesten dadáskodtam a Goldberger bankár urnaknál, ott pedig a gyerekek mindig autobotomlak. Azt játszottak meg Wert-hajm-szókrenyt. Amit legtöbbet lát a gyerek, kérem alással, hát csak olyan ám az!

— Az öreg nagyságát egy kicsit előntötte a pulykaméreg a dadai filozofálásra, de azért csak nem szólt. Inkább Moly ur irányában hajgálta a csöndes morgogás mennyőköit:

— Persze, ezek itt se autobotolt, se Wert-hajm-szókrenyt nem láttak soha, nem is látnak soha, mert kolumb-ivadékok, csak keresztek. Na hallja, magának megadta ez a vén paraszt-asszony.

— Csak nem hivatnom ki párbaóra ezt is. — Is, is... Ugyan kit hítt ki maga életében?

— Senkit... Azaz, hogy diákkoromban kihívtam egyszer a helybéli patikus segédjét és aztán...

— Aztán?

— Aztán visszahívtam.

— Bocsnátot kért maga, ugy-e?

— Igen, mert megtudtam, hogy a spádéval úgy tud bántani, mint a varga a dikicsessel, pisztolyal pedig mindig kilővi a ropiló fecske bal-szemét.

— Hisz akkor önnek akármikor a szemébe vágthatják, hogy gyáva, párbaóképtelen.

— Nem. Mert az úgy a lovagiaság szabályai szerint végérvényesen elintézteteli, még pedig párbaójjal.

— Ha bocsnátot kért?

— Igen, de nem fogadta el a gazember. Ő mindenáron vérben akart gázolni, tehát visszakerem a bocsnátokérés.

— Hja!... És hogy végződött?

— Rosszul.

— Kardra mentek?

— Nem. Pirulára. Amerikai párbaójt vívtunk patikáriusmodon.

KÜLFÖLD

Egyeztető kísérlet Ausztriában. Bécsben a lengyel-klub kezdesre békétárgyalások folynak a német-cseh viszoly kiegyenlítésére s e révén az obstrukció leszerelésére. Az ügy állásáról bécsi tudósítónk ezeket jelenti:

Egyre totyuak a közvető tárgyalások, amelyeknek az a célja, hogy a csehek abbahagyják az obstrukciót. A német pártok visszatartottak ugyan a csehek feltételeit de hajlandók tovább tárgyalni az összes cseh-német vitás kérdések előtt. Koerber miniszerenök több pártvezér előtt kijelentette, hogyha a tárgyalások nem vezetnek eredményre, ebből le fogja vonni a konzekvenciákat.

Ugyan-e kérdés szóba került a mai általános audienцияn *ő felsége és Gniewosz* lengyel képviselő között is.

Az audienцияi Gniewosz és a király között a következő politikai párbeszéd folyt le:

Az uralkodó: A lengyelekkel nagyon meg vagyok elégedve.

Gniewosz: Hódolattal köszönöm felsőged elismerését. A lengyel nép háas és tudja méltányolni, hogy Ausztriában nem úgy bának vele, mint más országokban.

A király: Örülök, hogy a lengyel klub konzolidálódott és a cseh-német békítésen fáradozik.

Gniewosz: Igen, felség. A parlamentben általános a vélemény, hogy a csehek és németek között létre lehet hozni a békét, mert mind a két pártban vannak mérsékelt és békészerető elemek; sajnos, vannak mind a két részen streberek is, akik népszerűséget hajhásznak és megronták a békétörekvéseket.

A király e szavakra helyeslőn bólogott.

Gniewosz folytatta: Kívánatos volna a németekre befolyást gyakorolni, minthogy a csehek összes követeléseiket leszállították.

Erre is helyesöleg intett a király.

Osztrák képviselőháas. Bécsből jelenti: A képviselőház ülése ma azzal kezdődött, hogy Koerber miniszterenök válaszlott a bécsi cseh egyesület háas megtámadására vonatkozó interpellációra és Straskyának a linzi Kubelik-nagyszerűtensek alkalmával előördült botránvra vonatkozó interpellációjára.

Az előbbi esetben a miniszterenök nagyobb erőszakoskodásról nem tud. A linzi eseményeket a kormány természetesen elutasít és mélyen ajálja hogy az olyan nevezetes művész, ki tudását oly sokszor becsátotta a jövevényes szolgálatába, Linzben oly gyűlölködő tüntetések célponójává lett. A művészetet eddig mindig semleges területnek tekintették és az az ezüst műve t világban megkímélhetet a nevezeti harcól. A miniszter hajlandó elfogadni azt, hogy nem történt elég óvintézkedés, de arra utalhat, hogy a kormány mindig gondoskodott arról, hogy minden

polgár személyes szabadsága egyenlően biztosítottassék. Különböben megjegyzi a miniszterenök, hogy családoknak azok kik azt hiszik, hogy érdemes lesz a politikát az utcára vinni. Erre lesz a miniszterenöknek gondja és minél inkább megkísérik ezt, annál erőlyesebb eszközökkel fogja elhárítani. Arra az interioris vádra, — ugymond — hogy mi voltunk a zavargások szerzői, nem váaszolok. Ez a vád addig, amíg bizonyítva nincs, csak arra való, hogy az összes becsületes emberekből álló rosszabb-bizottság elítélje. A tegnapi ülés végén elhangzott közbeküldéseket és kérdéseket illetőleg konstatálja a miniszterenök hogy a birodalmi képviselőtről szóló állami alaptörvény leigogositja a miniszterenököt, de nem kötelezi, a naz ülésein való részvételre. Persze minden ház kívánbata a miniszterenök jelenlétére. A ház határozata aló a kormány bizonyára nem fogja magát kivonni. Hogy azonban az, ami most folyik a házban és amit maguk a szerzők is obstrukciónak, tehát akadályozásnak neveznek, nem lehet tanácskozás- vagy termékeny tárgyalásszamba oly tisztán áll a kormány előtt, hogy a maga részéről nem akar hozzájárulni eoz állapot lelesztéséhez vagy meghosszabbításához. A kormány teljes mértékben tudatában van kötelezettségének és leadaatának. (Tetszés. Tiltakozas.)

Miután két névszerűm szavazásban elvetik a cseheknek indítványait, hogy a miniszterenök feleletére vonatkozólag vitát indítsanak, felolvassák a beérkezett irományokat. Ezzel telt el az ülés hátralevő ideje.

Az orosz-japán háboru.

Budapest, március 17.

Minden újabb hírről kétségtelenebbé válik, hogy Alexejev minapi ártatlan hangvételése a legvéresebb katasztrófa leplezésére szolgál. Kitűnik, hogy Port-Arthur új városrészt ugyszólván teljesen elpusztították a japán bombák. Az üzletek és áruházak helyét romhalmas jelöli. A szűk sikátorokat siralom és jalkiáltás tölti be, mert alig van ház, melynek halottja ne volna. Csak egyetlen kiváncsi emberesoportból 25 embert némitott el örökre a japánok egyik bombája. Megalig tértek az élvemaradtak magukhoz a rémullettől. midőn borzasztó robbanás reszkettette meg a talajt és a még ép házak falait. Egyszerre ezer és ezer ablak hullott rettenetes csörémpöléssel az utcákra. Mi történt? — kérdezték egymást a sápadt emberek. Ám a felelet, melyet kaptak, nem jutott el hozzáink. A port-arthuri parancsook szigorúan titkolja a retentő robaj okát. Még csak kérdezősködni sem szabad utána. Es így csak sejtethetjük, hogy valami lövénytűt rejtő épület vagy rakta röpült a levegőbe. Tatián a fegyvergyár? Ki tudja? De azt tudjuk az újabb jelentésekből, hogy a Diana nevű orosz hajó elsüllyedt. A rajta lévő nyolevan emberrel együtt. Ezek bi-

zonyára nem árulják el többé a port-arthuri titkokat.

A szárazföldi harctérről még mindig nem érkezik jelentesebb hír. Talán az olvadás következtében járhatlanná vált utak teszik lehetetlenné az orosz és japán csapatok előnyomulását? Vagy nincs-e a nagy haligatással összefüggésben az a hír, hogy Szöulból kiutasították a harctéri tudósítókat? Nem jelentheti-e ez azt, hogy a japánok megkezdették a hadműveleteket és nem akarják, hogy ezekről bármily csekély hír is kiszivárogojon? Ha ez igaz, akkor a legközelebbi napok meghozzák végre a feleletet arra a hetek óta hangoztatott kérdésre, hogy mi történik tulajdonképpen a szárazföldön.

As oroszok a Jalu folyónál.

Miosvang, március 17.

Jól értesült helyről azt jelenti, hogy jelentékeny orosz csapat állapodott meg a megerősített Asangan városban, amely hadiállás tekintetében nagyon értékes pont. A japánok a japán-kinhái háboru idején eddig nyomultak előre. Szen-Tuang-Csönből érkezett szavahihető beenszüllötök megerősítik azt a jelentést, hogy az oroszok főereje, amely a Jalu-folyónál volt összevonva, most átállt a folyón és kisebb csapatokat hagyott hátra Antungban és Csin-lien-csöngben, valamint más helyeken a folyó örszésére. Hír szerint két héttel ezelőtt japán földértő csapatok voltak Antungban, mely idő óta a Jaluól nyugatra japánokat nem láttak.

London, március 17.

Szöulból jelenti: A japán hadvezetőség azt a hírt kapta, hogy az oroszok a Jalu északi partján tábori tűzörséget koncentráliak és terjedelmes földsancokat építenek.

A port-arthuri pusztítás.

London, március 17.

Norvég tengerészek, akik Port-Arthur legutóbbi bombázásának szemtanúi voltak, a következők beszélik: Egy gránát rácsapott a Retiszánra és megölt tizenkét embert, tiszteit és mstrózt. A bombázás az új városrészt okozta a legnagyobb kárt, ahol a bombák majdnem az összes üzleteket és áruházakat elpusztították. Alig egy-két ház maradt épen. A japánok tüzelese borzasztóan pontos volt. Egy bomba kiváncsi emberek közé esett, akik bizossággban hitték magukat; ebből a csoportból huszonöt meghaltak. Egyszerre intozatos robbanás történt; valószínűleg a fegyvergyár robbant föl, de a hatóságok nem engedték meg, hogy a dolgról tudakozódjanak. Egy cirkálóhajó, valószínűleg a Diana,

A mama erre már ijedt érdeklődéssel sziszszent fel:

— Ah, igazán? És a pirulák méreggel voltak töltve?

— Nem. Orvossággal, gyomorgöres és egyéb ilyenemű bajok ellen.

— Pihá. Csak ennyi az ezész?

— Nem. Az volt a féltétel, hogy aki a fekete golyót buzza, az tartozik egy marék pirulát behunyt szemmel lenyelni és aztán kard és pánóel nélkül megbirkózni Hunyadi Jánossal.

— Mitéle Hunyadi Jánossal, i-vel vagy kámi ott?

— Nem jól tetszett érteni. Nem az ura, hanem önmaga: Kecskeházné.

— No, meg kell adni, cifra kis lovagiasági elvek uralkodnak itt, ebben a maguk városban. Háat nincs annak az asszonynak senkije, apja, vagy fivére, öcsese, bátyja, akit ön provokálhatna?

— De van. Az apja előkelő mézárosmester a Szurok-utcában, a bátyja pedig kiváló kovácslegény Sárszentnepomuktaiván.

— Hissz akkor ez hát nem is uri asszony?

— Mért nem? Sőt ellenkezőleg, nagyuri asszony, gazdag asszony. A férje lovag volt, amíg élt. Még tán most is az. Ritter Guido von Chlabiosek. Ulanus hadnagy volt szegény, aztán levetette az uniformist és gazdálkodott, négy lovon járt.

— Perzse a feleség pénzből!

— Az mindegy. Nagyon kedves művelt uri ember volt. Pompás, vig cimpora. Kár érte, hogy meghalt.

— No, ugy látszik, az csak szerenese, hogy meghalt. Most bizonyosan levágná a maga fület.

— Azt meg is érdemelném, mert tulajdonképpen ugy áll a dolog, hogy a feleségem sértette meg Kecskeházné urnő ő nagyságát, nem pedig...

— Na hallja! Háat ha még az sem sértés, mikor valaki gunyosan nyoleg gyereket vág egy

— Sajnálom. Még pedig legfőképp azért sajnálom, mert a Kecskeháznénak nincsen is ura.

— An vagy ugy. Háat az csak olyan asszony?

— Olyan. Kedves férje, a nyomorult, megszokóttól töle a sok affér elől.

— Amerikába?

— Nem. A városi lutheránus köztemetőbe. Kecskeházné urnő két esztendő óta özvegy, érdekes kis özvegy.

— Hissz az imént, ezelőtt egy órával, meg azt beszélte itt valaki, hogy ő készült provokálni őt?

— Nem jól tetszett érteni. Nem az ura, hanem önmaga: Kecskeházné.

— No, meg kell adni, cifra kis lovagiasági elvek uralkodnak itt, ebben a maguk városban. Háat nincs annak az asszonynak senkije, apja, vagy fivére, öcsese, bátyja, akit ön provokálhatna?

— De van. Az apja előkelő mézárosmester a Szurok-utcában, a bátyja pedig kiváló kovácslegény Sárszentnepomuktaiván.

— Hissz akkor ez hát nem is uri asszony?

— Mért nem? Sőt ellenkezőleg, nagyuri asszony, gazdag asszony. A férje lovag volt, amíg élt. Még tán most is az. Ritter Guido von Chlabiosek. Ulanus hadnagy volt szegény, aztán levetette az uniformist és gazdálkodott, négy lovon járt.

— Perzse a feleség pénzből!

— Az mindegy. Nagyon kedves művelt uri ember volt. Pompás, vig cimpora. Kár érte, hogy meghalt.

— No, ugy látszik, az csak szerenese, hogy meghalt. Most bizonyosan levágná a maga fület.

— Azt meg is érdemelném, mert tulajdonképpen ugy áll a dolog, hogy a feleségem sértette meg Kecskeházné urnő ő nagyságát, nem pedig...

— Na hallja! Háat ha még az sem sértés, mikor valaki gunyosan nyoleg gyereket vág egy

másik asszony szemébe és célzatos, kétkedő dicsokedéssel hangoz voie, hogy neki csak egy gyereke van? ... Héj, szegény megboldoguit Lázárom, mit tett ő ilyen esetekben! Tudja, hogy én érettem hászor vivott párbaít? Háromszor, mikor még csak úrvartól, kétszer, mikor a menyasszonya lettem, és egyszer, mikor már felesége voltam.

— Valóban megható. (Különösen ez a lefokozás!)

— Na, ugy-e? — Hja, de ő ur volt, igazi ur. Csak én vagyok a szegény asszony.

— Haj... Haj!...

— Háat már most mit tesz?

— Egyelőre semmit. Várok még egy keveset. Aztán elmegyek Kecskeházné urnőhöz...

— Na, csak valami gorombaságot ne! Maguk kisvárosi beanterek, ha egyszer feldühödnek, mindjárt csak a kutyakorbácsra gondolnak. Az ilyen dolgot művelni, fölényes módon, előkelő, méltóságos nyugalommal kell elintézni... Csak semmi ostobaság!

— Ebben már legyen teljesen nyugodt, kedves mama. Egyézen méltóságos nyugodtsággal fogom elintézni. Elmegyek Kecskeházné urnő ő nagyságához és becsánatot kérek tőle.

— Na, ugy látszik, Petőfi Sándor nagy költünk önrl írta azt a halhatatlan művét, hogy Moly Mátyás ur és a bocsánatkérés egy anyaméhből született. Nem súlyed el szegényletében?

— Nem. Mert már hozzá vagyok szokva. Málka miatt én már éppen készszázhetvenhét-szer kértem bocsánatot különféle rendű és rangu ellenteleimtől. Es sohasem súlyodtem el. Csak egyszer, a szinpadon, mikor műkedvelősködtünk.

— És ha Kecskeházné nem lesz kegyes megbocsátani azért, hogy megsértette a maga feleségét?

— Akkor nagy tetre határozom el magamat. Megkérem a kezét. Ő özvegy asszony, jó parthie. Az unokacsém pedig szintén özvegy

a rajta levő nyolcvan emberrel együtt elmerült. A bombázást követő napon öt orosz hajó kémszemlére kiment a kikötőből; az a hír érkezett ugyanis, hogy huszonöt japán hajó közeledik, hogy végképpen elpusztítsa a várost és a várat. Erre a hírre iszonyu pánik támadt, habár Makarov megérkezése óta az addig laza fegyelem nagyon megjavult. A hatóságok az összes éllelmi cikkeket elkobozták s oly apró porciókat osztogatnak, hogy a lakosság már zugolódni kezd. A parancsnok azt az utasítást adta, hogy a gránátokkal takarékoskodjanak, mert Makarov sürgős kérése ellenére, még mindig nem érkezett új lövedégy.

London, március 17.

A Reuter-ügynökség jelenti Csifuból mai kelttel: A „Szkosi“ nevű orosz torpedóromboló hajó tegnap a port-arthuri kikötő bejáratánál elhelyezett tengeralfatti aknákat érintette és a levegőbe röpült. A legénységnek csak négy emberét sikerült megmenteni.

As orosz flotta.

Pétóvár, március 17.

(Hivatalos jelentés.) Mulas ellentengernagyot, a csendes-tengeri hajóhad parancsnokának második vezérkari ténőket és Stark altengernagyot, a csendes-tengeri hajóhad parancsnokát betegségük miatt cári rendelettel visszahívták.

Miklós cár e hónap 14-én Csenmovic kapitány-nak, a Retuszán parancsnokának, a torpedóhadadás elbárlásáért és a gyűjtőhajóknak február 24-ike és 23-ike között éjjel a port-arthuri külső kikötőben való ténkretételért, a György-rend negyedik osztályu keresztjét adományozta.

Tokio, március 17.

A tengerészeti minisztérium azt a közlést kapta, hogy két orosz hajót láttak amelyek Gensantól és akra Port-Lazarus mellett vonultak el.

Berlin, március 17.

Kielből érkezett jelentés szerint Oroszország német hajógyárakkal érintkezésbe lépett tizenkét torpedóromboló építése végett. A torpedórombolókat egy év alatt kellene szállítani.

A japánok.

London, március 17.

A Daily Express értesülése szerint Niuesvangban legközelebb várják a japán csapatok partraszállását. Lianq niuesvangi kihalál állomásonk azt az utasítást kapta, hogy japán csapatok megérkezésére azonnal szüntesse meg a vasuti forgalmat. Az a vonat, amely a vasuti személyzetet el fogja szállítani, már készen áll.

ember és nagyon rossz parthie. Tehát éppen össze-
illenek. Erre tudom, hogy megbocsát 6 nagysága.

— Maga bolond! Adjon egy szivart.

Moly né mamája tudottillik nagy előszeretettel hódol Nikotin fejedelem 6 felségének.

Az édesdeden folyt szelid, kedélyes társalgás itt mezakadt, mert a cseléd lépett be surolási toalettbán.

Kérem szépen, két tiszt ur van itten. Az urat keresik.

— Miféle tiszt ur?

— Két katonatiszt.

Moly né mamája és Moly ur összenéztek. A gyerekek is abbahagyták az egymás cibálását. A dada telébredt szunyókálásából.

— Vezesse őket a vizitszobába — mondja Moly ur anyósa, miközben ideges babrálással igazított valamit a ruháján a haját simogatta és lopva a kis zsebtükörbe tekintett. A cseléd kifordult.

— Nem is tudtam, kedves mazuknál katonaság van. Miféle zászlóval fekszik itt?

— Nem fekszik itt semmi, hacsak valami népfelkelő nem. Csak ugy átvonulóban szokott minálunk egy-egy század mezakadni, de abból se feküdt még soha egy szál ember se, míg a lábán birt állni vagy ülni tudott, mert rendszerint bankettet rendeztünk a tiszt urak tiszletére, a legénységnek pedig ökröt sütöttünk. Lehet, hogy most ezek is kvártélyt keresnek.

— Az én szobámat átengedheti nekik!... De, hogy tudtok ti két finom tiszt urat illendően elfogadni! Van selyempaplanotok?... Nyomorúság, nyomorúság!...

— Ne igazassa magát, kedves anyósom! Majd elintézem én ezt egészen megnyugtató módon. Nem lesz itt szükség selyempaplanra. Egyszerűen kidobom őket. Nincs kvártély, punktum.

Ezzel Moly ur rendesebb kábatot rántott magára, vette a csibukot, aminek jó hosszu, hajlós a szára, és komoly méltósággal belépett a vizitszobába. Ott két, diszruhába öltözött alak várt

Pétóvár, március 17.

Moszkvából és Odesszából jelentik, hogy onnan számos japán kereskedő és alkalmazott megszökött. A vizsgálat kiderítette, hogy valamennyien kének voltak és kitűnően beszélnek oroszul.

London, március 17.

Tokióból jelentik: A japán hadvezetéség a háboru heti költségeit másfél millió fontra teszi. A kormány a parlamenttől ötvennyolc millió font háboru-hitelét fog kérni.

Kuropatkin údvözlete.

Pétóvár, március 17.

Az orosz távirati ügynökség magántudósítója jelenti Liaojangból mai kelttel: Kuropatkin tábornok Linevics tábornokhoz, a mandsuországi hadsereg ideiglenes parancsnokához, ki Liaojangban időzik, a következő táviratot intézte:

Üdvözlöm önt ama csapatok között, amelyeket vezényel. Isten sejtése teladatai legnevezőbb részének beejzésében. Boldog volnék, ha a cártól rám bizott csapatok élén láthatnám, és remélem, hogy azokat, míg nagy a veszély, el nem hagyja, mert azoknak teljes az önbé vetett bizalmuk.

Hírek két kikötőből.

London, március 17.

A Niuesvangból érkezett Lloyd-távirat szerint a kikötő 25-ike és 30-ika között legmentes lesz. Az a hír, hogy Niuesvangot legközelebb megtámadák, épp oly valótlán, mint az, hogy az oroszok aknákat akarnak készíteni. A polgári hatóságok mindent megtesznek, ami hatalmukban áll, hogy elősegítsék a kihalál és az idegenek kereskedelmi érdekeit. Zavarokól az összes jelek szerint nem kell tartani. A japánok valószínűleg csapatokat szállítanak partra a Kaicosu-öbölben hogy elvágják a fő vasuti vonalat.

Csifu, március 17.

A Cincinnati nevű amerikai cirkálóhajó, mely Csempuléból ideérkezett azt jelenti hogy ott minden csendes. A cirkálóhajón két volt koreai hivatalnok utazott kikénytelenek voltak az országot oroszbaróságuk miatt elhagyni. Axxev tengernagy megerősíti a hadtudósítóknak Port-Arthur oyoó dó 10-én történt lovetéséről szóló jelentéseit, azt a jelentést azonban, hogy a városban nagy tüzek voltak, alaptalanok mondja.

Oroszország és Korea.

Szöul, március 17.

A Tumen-fölvő mellett levő Kőnghjoug kereskedelmi előjárója a vladivosztoki tábornoktól azt a közlést kapta, hogy Oroszország Koreát hadviselő hatalomnak tekinti, mert Japánhoz csatlakozott. Ennek következtében 4000 löny koreai csapatot küldenek a jövő héten Szöulból észak

felé. A japánok végleg megállapították, hogy a nagyszámu orosz tábori tüzérség a Jalufolyam északi partján nagy föld-erősítéseket ás.

Mit mond Kurino.

Genoa, március 17.

Báró Kurino volt pétóvári japán követ, aki tegnap az Oldenburg gőzöszön Genuából utnak indult Japánba, egy genouai újságrónak azt mondotta, hogy a háboru a két küzdő félre log szorítóznai. Ha a háboru eltartana a nyárig, akkor, ugymond a követ, a hőség sokkal többet log ártani az oroszoknak, mint most a hideg. A követ megóáolta a párisi újságoknak ama híret, mintha a párisi japán tengerészeti a'tasé valóban összekötetésben állott volna a kénkeddssel gyanusott Martin tengerész a'tisztel.

HIREK

Muzsika után.

A pétóvári császári palota legdíszesebb termében fényes társaság üli körül a roska-dozó asztalt. Ki meri mondani, hogy odakunh hűvös szél süvölt végig az utcákon és hogy apró szobáskákban kétségbeesett asszonyok zokognak? Valakiért, ki messzi, messzi, hegyeken tul, tengeren tul, csillagtalán, hideg éjszakában mered azokra a japán hajókról felvillanó fényásvokra, melyek mögött a fehér halál húzódik tova vigyorogva.

Nem igaz, nem igaz, ott a császári palotában tavasz van. Az asztalon, a szegletekben szines virágok pompáznak és a balzsamos levegőben mámorító illat árad széjjel. A csillárokról pedig hull a fény, omlik a sugár.

És hangzik a dal. Andalitőbban, mint a csalógnányé, lágyabban, mint a fulemile szerelmes éneke. A nagy ur behunja szemét és álmodik. Asszonyok, urak gyönyörködve szegeznek rá csillógot tekintetüket, de lassan, lassan elszáll szívkőből a hódolat érzése és ők is csak a dalt hallgatják, az isteni dalt. Elfelejtük, hogy ők minden emük és cifra ékességük mellett is csak szolgák és hogy csak egyedül az a behunyt szemű ember az ur. De most nem... A felséges hangok magasztos szférájában eltőpül és olyan végtelenti kiesziny, mint a hulló porsem a napsugárban.

És behunja szemét az a sápadt ember

— Ritter von Chlabicsék? — Hisz az már meghalt.

— Igaz, de az őcsece, a Kecskéházné urnó 6 nagysága sózora azonosítja magát vele. Távirati hívásra megérkezett és magává teszi az ügyet.

— Nagyon jó, nagyon jó. De, kérlek, ne beszéljétek erről a kedves nejem előtt. Tudjátok, olyan körülmenyek kő őtt van szegény, hogy megárt-hatna neki a hirtelen felhevülés, ámbár 6 eléggé bele van már gyakorolva a hirtelen felhevülés-sekbe. Minden perében bejöhet. Találjatok ki valami hazugságot. Például, hogy az asztaltársaság-
jöttetek engem meghívni. Igy legalább egy kis polgári kimenőm lesz eblől a csunya lovagias dologból. Mert azt tudjátok ugyis, hogy elvből nem verekszem.

— Azt te csak bizd ránk meg a segédeidre. Majd elintézzük mink ezt olyan lovagiasan, hogy egyötök biztosan ott marad a porondon.

Ugy is lett. Egyelőre nem a porond, hanem a hazugság. Ez pompásan sikerült. Moly ur megkapta a polgári kimenőt. Egy kiesit nehezen ment. De hát a három cimbroa elővette a nehéz útegeket. Ott lesz az alispán is, meg a pénzügy-igazgató. Az összes intelligencia ott lesz. Ebből Moly ur nem vonhatja ki magát. Már hiába, a reprezentáció kötelessége ezt így kívánja. Ez a nagyság átka kis városban. Akármibe kerül is, az ilyen összejevetelekből egy álami tisztviselő el nem maradhat, ami igaz is. Summa summarum az afférből örült kis hecc kerekedett. Dicső ötköz-et, kellemes muri. Csakugyan ott volt mindenki, mert az asztaltársaság legöregebb tagja, a Víziló, őt év óta most először új kalapot vett magának s ennek a világtörténelmi eseménynek a megünneplésére a kompánia tényleg gyönyörű bankettet rendezett. Tehát ott volt mindenki, akit csak a hírelen aláírási iverkek össze lehetett harangozni. Ott volt Moly ur is, és ott volt az ellentele is: Ritter von Chlabicsék. Ugy össze-barátkoztak, mintha születéstől óta tejestvérek

réa. Mikor Moly ur meglátta őket, egyszeriben nevetőgörses esett.

— Szervusz Tantalusz, szervusz Csetivájól

A két üdvözölt alak azonban csak meghaj-totta magát rideg udvariassággal. Nagyon méltóságos két alak volt. Tejjes katonai díszben mindakettő. Az egyiknek a fején nagy Achil-lés-sissak van, hosszu lobogó lőfarkkal, olyan-nal, aminőt a szekereszek viselnek, de ez mégis kümb lőfark, mint a szekereseké: háromszinű lőfark, mintha az oroszlának nemzeti színű volna a sörénye. A másik is duliás, katonás alak, huszársárvóval a fején, de a lőfark nélkül, és az öngombok az atilláján. Mindkettőnek aranyos markolatu kard van az oldalán, egyiknek rövidebb. de szélesebb, másiknak hosszabb, de hirtányatb. A lakcipőre mindakettőnek sarkantyú van úgye ezüstös pakfonbul. Moly ur megint csak el-nevette magát, mikor rájuk nézett. Tantalusz és Csetivájó tudottillik nem valami mitológiai hős, se nem zulufakért törzsténők, hanem egyikük a helybéli tüzilőtparancsnok, másik pedig az ál-lami állatorvos. Tantalusz és Csetivájó csak a cimborák közt megszokott becéző álnévek, aminőt minden kis városban van a kompánia ismerős tagjainak.

— Egy kis komoly dologban jöttünk — mondja az egyik.

— Azt sejttem. De biztosítalak, hogy semmi olyan oltanivaló nincs szerény hajlékunkban, sem olyan beteg telén, aminek a kezeléséhez elengedhe-tetlenül sörényes csákó és diszkar lenne szükséges.

— A Kecskéházné-féle sajnálatos affér el-intézésének megajudítása végett bátorokodok tisz-teletünket tenni.

— Helyes. Foglaljatok helyet. Majd mindjárt beszéltöm a nejemet, vagy ha parancsoljátok: az anyósomat.

— Ne tréfálj, kérlek, egész komoly a meg-biztatásunk. Ritter von Chl-bicsék ur. tartalékos hadnagy nevében kérünk elégtéteit. Légy szives segédeidet megnevezni.

is, ki ott áll a tündéri terem közepén és nyit-nyitja, mint valami csodás varázsvesszőt táncoltatja hangszere hurjain. A hangok, melyek felszállnak belőlük, majd megremegtetik, majd megborzogatják a nagy urat és társait. Hol lágyan simogatják őket, mint a tavaszi fuvalom, hol harsognak, mint viharvert hullámok.

Egy-egy érzékenyebb asszony arcaán gyöngyözve peregnek alá a könyvek és félig kinyitott, forró ajkai halkan, álmódozva suttogják: Oh *Paderewski*, oh isteni...

Nem, nem ő szólal meg ezekben a szívetéptő hangokban, hanem milliók rettentő fájdalma, kétségbeesett bánata, gyöttrő vágyódása, visszafojtott kétségén. Élő, agyonkínzott lelkek vonaglanak bennük, agyon-tírótt szívek jajongó siralma zokog rajtuk végig. És felbug bennük a részvét, és sikolt bennük a szerelem. A nagy, a kétségbeesett, a gyöttrő, szent...

Az asszonyok elsápadnak, fedetlen keblük hullámszíni kezd és megérik a nagyot, a véghetlent, az istenit. Mind, mind szállani, emelkedni, röpködni szeretne: fel a magasba, a véghetetlen, egy jobb világ felé. A hatalmas hangok ragadják, sorodják őket, mint valami színes, csodásan zengő, ellenállhatatlan áradat. Erejük lankad, bágyasztó mámor ömlik rajtuk végig, mikor hirtelen hatalmas, megrázó akkorddal megszakad a dal...

De a varázs még tart. A nagy ur még álmodik. Álmodik az irtalom és könyörület édességéről, a szeretet mindeneket megváltó boldogságáról, a testvériség isteni érzéséről. Aztán megszólal lágyan, álmódóan:

— Oh, *Paderewski*, köszönöm. Szép volt... szép...

A cifra urak, damák ébreszkedni kezdenek és helyeslően bólogtatnak.

Es folytatja a cár:

— *Paderewski*, köszönöm. És köszönöm, hogy a mindenható ur orosz ember lelkébe lehelt a maga szent valójának egy részét, hogy orosz embernek adatott így kifejeznie az istenit...

A cár nem folytathatja, mert hatalmas, büszke hang harsog végig a fényben uszó termen:

— Felség, én *lenyeg* vagyok!

Es a halvány művész felemelt fejfel néz a társasággal szembe. Sápadt orcai kipirulnak, szemében fellobog a tűz és orcámpái

megremegnek, mint a tüzes paripái, melyen korbács sújtott végig. A fehér cár még felhérbébb válik. Arca vonásai eltorzulnak, szívéből elválnak az álmok, lelkeben pedig vihartzik a gyűlölet, a nagy, az örök, a véghetetlen... Szeméből villámok lovelnek és rezekedő keze méltóságosan int.

Es a nagy szárnyasajtók nesztelenül nyílnak ki.

A társaság egyedül marad. Egyedül, szóltalan. Hiába langyos és balzsamos a levegő, hiába pompáznak a színes virágok, hiába ömlik a sugár, a fehér ur fázik és az asszonyok puha vállai remegnek, mintha ősz szellő fujna rajtuk végig...

A nagy ur pedig újra hátrahajtja fejét és újra behunyja szemét. És szíve, lelke megtelik keserűséggel és fájdalommal. Hát hiába suhogott a korbács, hiába dördült annyi fegyver, hiába csörögtek a láncok? Hiába, hiába... A lelkek tovább szárnyalnak, az érzések tovább lobognak, a vágyak tovább peszegeknek és a lelkesedés tovább hevíti a szíveket.

Nincs, nincs már tavasz a virágos teremben. A nagy ur olyan bársonyos székében, mint valami fáradt, letört szárnyú sas, a többiek pedig úgy gubbasztanak körötte, mint apró, fázó madarak...

De a sápadt hegedős büszkén, kipirult arccal halsd tova a sötét éjszakában. Nem érzi a süvöltő szél hidegségét, mert a szívében, lelkeben nagy tűz lobog. És míg a rideg poroszító tudára adja, hogy azonnal távoznia kell a cárnak városából és hogy oda soha többé nem térhet vissza: ő behunyja szemét és boldogan álmodik arról a szép pillanatról, melyben néhány egyszerű szóban minden dala közt a legszebbet zengette el...

Bobos Andor.

Budapest, március 17.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Március 15-ikén új előzetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kerjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetés ez az a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— **Személyi hír.** Márkus József főpolgármester, aki néhány napig itáuzában időzött, ma megérkezett Budapestre.

— **Új magyar nemes.** A király dr. Plech! Sziárd torontálvármegyei tiszti időrvosznak és törvényes utódlának, a közegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar nemességét díjmentesen adományozta.

— **Kiállítás Szabacskán.** Szabacskáról táviratozzák, hogy a város mai közigyűlése az 1905. évbén tervezett ipari és mezőgazdasági kiállítás helyéül Pános-fürdőt jelölte ki és a kiállítás előkészítésére bizottságot választott.

— **Az oldenburgi nagyherceg.** Berlinből táviratozzák, hogy az olden urgi nagyherceg kabinetirodaja egy nyilatkozatban iparkodik elnyitni azt a kinos feltűnést, amelyet a nagyherceg váratlan amerikai utazása keltett. A kabinetiroda felhivatalosan közlést teszi, hogy a nagyhercegi utazás első fordulóján az amerikai városokba nem is volt meglepetés, mert az orvosok ajánlották a nagyhercegnek, hogy induljon hosszabb tengeri utazásra üdülés céljából.

— **A cambridge-i herceg halála.** György cambridge-i herceg, néhai Viktoria angol királynő unoka testvére, mint Londonból táviratozzák, ma délelőtt 86 éves korában meghalt. A herceg, aki egész a múlt esztendőig az angol hadsereg főparancsnoka volt, morgyanatikus hárszáságban élt Farebrother Lujzával, aki tíz évvel ezelőtt halt meg. Gyermekei a Fitz-Georges nevet viselik.

— **Az egyetem új tanára.** A budapesti egyetem most kinevezett új tanára, dr. Alexander Bernát, dr. Prohászka Ottokár és dr. Karácsonyi János a napokban teszik le a hivatalos esküt. Prohászka és Karácsonyi még a most folyó második félévben előlejték a hittudományi karra katedraikat, amelyeket most ideiglenesen helyettesek látanak el.

— **Valasz.** Az újuság **Országos Kossuth-Gyász-ünnepének** nagybizottsága hatalmas plakátokon erőlyesen tiltakozik az ifjuság egy részének a lapokban is megjelent ama vádjá ellen, hogy a gyászünnep pártpolitikai célokat akar szolgálni. Kossuth emlékének ünnepésekor mondják, ki van zárva a pártpolitika, mert Kossuth Lajos az egész nemzeté. Holnap, szerdán delután egy, ebként az Egyetem Körében választmányi ülés lesz s ezen a választmány utasítja majd a Kör elnökét a Kossuth-gyászünnepen való hivatalos részvételre.

— **Vilmos császár és Alfonz király.** Vilmos császár, mint egy vígót tavrát jelentti, ma elutazott onnan Gibraltárba, miután szívelyes bucsut vett a spanyol királytól. A császár az ifju uralkodót a német flotta tengernagyává nevezte ki. A két uralkodónak vígót tartózkodása alkalmával egy incidens történt, amely nagy izgalmóságban tartotta a lakosságot. A német császár és a spanyol király a *Nunes Balboa* ágyunaszádon sőtakirándulást tett a Vigo folyón és éppen akkor, amikor a naszád a folyó torkolatához közeledett, két másik hajó összeütközött és egy pillanatig úgy látszott, hogy az ágyunaszád is nagy veszedelembe kerül. A naszád parancsnoka azonban oly ügyesen kormányozta hajóját, hogy elkerülte a veszedelmet. A másik két hajót sem érte nagyobb baj. A *Giraldo* hajón adott lakomán a két uralkodó kocscintott, de egyikük sem mondott beszédet, mert Vilmos császár még rekedt.

— **Wekerle Sándor felolvasása.** A Magyar Kereskedelmi Csarnok helyiségében dr. Wekerle Sándor voltli miniszterelnök ma este felolvasást tartott a kereskedelem hatása az iparra címen. A disztetom színültig megtelt előkelő érdeklődő közönséggel.

Wekerle Sándor lelkes éjénzés közepette foglalta el helyét és a következőket mondta: A Kereskedelmi Csarnok megúsztató felhívásának engedve, nem azért későnt be ide, hogy kelémeset, szépeket mondok, az uság ingerének mezéve nem kívánja leírnuazni szavait, sőt ellenkezőleg, régi igazságokat, általános elogadott tetteiket kíván újra és különös nyomatékossal hangsúlyozni, hogy el ne mosóújanak s leledesbe ne monnenek. Nem az szabja meg népe gazdasági haladáának biztos irányát aki jár utakon, kopott ösvényeken vezetli azt tovább hanem aki a gazdasági fejlődés minden ösvényén utamatölt állit, hogy a nagy tömegek is lehetővé tegye az előrelépést. Ha végletekünkön ömagunkon, — fejtegetli beszéde további folyamán — akkor azt tapasztaljuk, hogy jobbra mindenünk még a hennk százezrek fényes idegen rajtok. Valóban ita ti kenétek óra, hogy az ipar tervszerű lelesztésére minden erőnket koncentrájuk, hogy mindenki zivegve részt ebből a nagy munkából. Az előadó ezután a kereskedelem iparfejlesztő hatásai esetli és lelemlti: hogy usztult agyu nemzetgazdák rég elismerték a kereskedelemnek mint határozaolon produktív jellegű közgazdasági tényezőnek szerepét, rég taniták, hogy a kereskedő munkája a javak nemzetgazdasági értékének emelésevel jár, nemcsak azért, hogy a javakat ott helyre viszi, ahol értékek nagyobb, nemcsak azért, hogy meg előleg szabályozza a forgalmat hanem a javak előszerző helyi megosztása és forgatombá hozata által is. Ezután utal népünknek állandó gazdasági logialkozatlására s kiemeli, hogy a paragona hederő munkaerők felhasználása képezi a megoldandó kérdést s ezzel foglalkozni kell a kisgazdáknak, államférfiaknak, a kormányoknak és helyhatóságoknak. Pétegu azokat a fontos közeiseket, amelyek a pénzüszletekre áramlanak, különösen a hite-n utás terén. A gazdasági munka sikere csak az ösvényeken ségen a apulhat. Különös leadat vár gazdasági testületeinkre, ezek között főleg az érdekképviseletre bivatott kamarákra és a kereskedelmi egyesületekre.

Az előadást, amelynek gondolatmenetét itt vázoltuk, a közönség dörög tapsviharral fogadta.

— **Csaky Napoleon áldozata.** Debcsből táviratozzák, hogy a gróf Csaky Napoleon által megsebesített *Mraocentné* állapota annyira javult, hogy már holnap elhagyhatja a kórházat. Az operáció feleslegesnek bizonyult mert a gojyó nem sérített nemesebb részeket és a testben maradt.

— **Nők az alkotmányban.** Az 1895-iki párisi nő-kongresszus óta kiváló férfiak is foglatkoztatja az a problema, hogy milyen rész illesse meg a nőket a politikai életben, mintán csaknem minden országban megnyitották elöttük a politikai pályák. A női jogok terén is többben a nők egyenjogúságról törtek ládászat, így aztán a nők agitációja a politikai téren sem maradt meddő. Svéd- és Norvégországban már rég bevonultak a nők az alkotmányi sáncai közé és, mint egy londoni távirat jelentti, nem-sokára Angliában is választók lesznek a nők. Az elsőház ma 182 szavazattal 63 ellenében előgadtott egy határozati javaslatot, amely a szavazati jognak a nőre való kiterjesztését előzza. Mindössze tizenhárom év mult el a párisi kongresszus óta, és mégis mily óriási eredmény, amiddőn a leg-écsibb alkotmánygyal bíróságban is leboacsátják az alkotmányi váraukat hidját a nők előtt. Nekünk magyaroknak régi szokásunk mindig Angliára hivatlkozni, amikor nagy politikai reformokról van szó, ebben az esetben tartózkodjunk a hivatlkozástól, míg mindössze 800.000 férfi gyskorolhatja a választójogot és, milliók túrelmetlenül várják polgári voltak megbecsülését. Ha majd nem lesz többé különleges férfi és férfi között, akkor aktualissá válik nálunk is a nők választójoga. Teljesen kirekesztve a szép nem úgy sincs a magyar politikai életből, mert mint ellenállhatlan korszek sokszor döntik el az alkotmányos küzdelmet.

— **Elirtott család.** Morva-Osztrauból jelentik, hogy *Csisz Antal* zenész a mult éjszaka rovalverrel agyonlötölte két gyermekét, aztán pedig öngyilkos leit. Csisz akinek felesége tídőszeben hat meg; atól lét, hogy gyermekei is meg fogják kapni ezt a betegséget, s ezért irtotta ki családját.

Mattiasch, hogy a hercegné csak a fényűzést és az élvezeteket hajszolta. Nagyon szerény körülmények között is élt sokszor s nem egyszer mondotta:

— Dolgozni is tudok — s meg is akarom keresni a kenyeremet.

A teljes elhidegtülés korszakából, amikor a hercegné már mindenáron válni akart, egy jelenetről emlékezik meg Mattiasch könyve, melyben a hercegné asszony eltiltően beszélt apjáról, II. Lipótról, aki akkor már szőbészéd tárgya volt az egész világon életmódja miatt. 1898-ban Cannesban történt, amikor a hercegné asszony határozottan kijelentette válszándékát, hogy Lipót királyt azt mondotta, hogy az ő leányának megvan a maga paraventája s ez az ő férje; amit e mögött a paravent mögött csinál, ahhoz a világnak semmi köze, de ő, a király, azt kívánja, hogy est a paravent-t megartassa.

— Ez piszkos dolog! — mondotta erre a hercegné felháborodva.

Az elhunyt királyné ellenben ezt tanácsolta leányának:

— A legerkölcsösebb minden körülmények között, ha elvált.

Elmondja végül Mattiasch részletesen, hogy látta meg egymást Bécsben a Praterben, hogyan ismerkedtek meg Abbaziában s hogy kezdődtek meg az udvari intrikák.

1896-ban egy napon egy burgzsandár kereste fel Mattiaschot, hogy jelentkezzen a Burgban a kabinetirodában.

Boifras, a király főhadsegége fogadta ezekkel a szavakkal:

— Főhadnagy ur, a legfőbb helyről az a kívánság merült fel, hogy hagyja el Bécsot. Az okokról ne beszéljünk bővebben, bizonyára ismeri őket. Mikorára ígérheti meg, hogy távozik Bécsből?

— Két hét alatt — felelte Mattiasch.
— Szavára?
— Igen, kegyelmes uram!

Ugyanaznap déli tizenkét órakor a hercegné asszony a Hofburgba ment Stefánia testvére lakosztályába, aki közvetítette a taálkozást. A király így szólt a hercegné asszonyhoz:

— Királyi fenség, mindenről jól vagyok értesítve. Nagyon sajnálom, hogy királyi fenség az idén nem vehet részt az udvari ünnepeken, de hibák történtek, mindenről jól vagyok értesítve.

S mikor a hercegné asszony védekezni akart, a király, kezyével a kezén, melyben fűvegét tartotta, szigorúan ismételte:

— Mindent tudok, kétségtelenül hibák történtek, tudom, hogy királyi fenség Schönbrunnont át Parkerdorfba köcszött fiakkere. A bakon lakaj állt ugyan s a leánya is ott volt, de tudomásom van arról, hogy az a utánást értéstités szerint lélorával később ugyanazon az uton hajtatott el.

— Felség, — felelte a hercegné asszony — oitalmát kérem a pletkák és rágalmozások ellen.

A király felállott székéről s elutasított felelt:

— Mindent tudok! — mondotta s kezét nyujtotta a hercegné asszonynak, annak jeléül, hogy az audienoiának vége.

— Attól kezdve — írja Mattiasch — a hercegné asszony elhagyott, védtelen nő, én pedig Bécsből kintásított tiszt lettem.

A koreai attasé öngyilkossága.

Berlin, március 17.

A berlini koreai követség attaséja, Hian Sig Hong, legnap a követségi hivatalban agyonlőtte magát. Hian Sig Hong nagyon el volt adósodva. Az utóbbi időben ismeretességet kötött egy igen gazdag magyar leánynal, akit feleségül akart venni. Ezt az attasé maga híresztelte, de még fölvilágosításra szorult, vajjon ez a házassági terv való volt-e vagy csak azért kóholta-e, hogy hitelezőit türelmele bírja és ujra pénzt kapjon tőlük. Múlt pénteken este egy színesnővel és egy barátjával egy előkelő vendégloben volt; mind a ketőnek feltűnt az attasé szomorúsága és szőlansága és kérték, hogy mondja meg kedveltségének okát. Hian Sig Hong végre hosszas nógatasra megvallotta, hogy nagyon el van adósodva és hogy borzasztó helyzetéből csak a halál mentheti meg; elmondta, hogy egy váltót kell rendeznie és hogy semmi pénzzel sem rendelkezik, de a pénz helyett kapott ékszerit sem adhatja vissza, mert elázlogosította és most attól fél, hogy a bünető törvénnyel fog összeköcszárésba jutni. A színesnő és a barátja erre elvitték a táviró-hivatalba és ott a követségi táviratot adták föl az attasé testvére részére:

Havassik Szöul. Életre és halálra küldjetez haterzejt. Hian Sig Hong.

A két barát: ezután elkísérte az attasét lakására és becsületszavát vette, hogy a távirati válasz megérkezéséig nem fog valami meggondolatlanságot elkövetni. Azonban a távirati válasz nem érkezett meg,

A válasz a háboru miatt késétt, mert nem képzélhető el, hogy Hian Sig Hong rokonai, akik nagyon gazdagok, oserben hagyják volna. Hian Sig Hong hazuról ezer márkát kapott havonkint és ezenfelül fizetése is hatszáz márkát tett ki havonkint.

Az öngyilkos koreai attaséval érdekes beszélgetést folytatott Koreáról, a hazájabeli viszonyokról Lenkei Lajos, a Pécsi Napló írószekerstője. Mikor e találkozás utrajzai során följegyezte, nem sejtette, hogy az ifju koreai diplomata nagyratörő tervet ily hirtelenében véget érnek. Ime, az érdekes találkozás leírása:

Nyári pihenőm utolsó állomása Berlin volt. Az anhalti pályaudvaron egy csapat kerek arcu ászial foglalta le az érdeklődésemet, mely egy velem utazó fiatal, még csupasz arcu, de azért már cilindert öltött földit kísért ki az állomásra, aki, miként én, a közvetlen bécsi kocsiba szállt és abban a velem szemben levő helyet foglalta el. Szemüveges volt, mint jómagam. Alig hagytuk el a pályaudvart, könyvet vet kezébe, német tudományos könyvet, majd apró kis könyvecskét, de amely olyan vastag volt, mint az öklöm, csomagolt ki, melyről azonnal fölismertem, hogy szótár és abból okosodott ki ilyan germen szavakat, melyeket nem ismert. Később itatőspapírost szedett elő tárcájából, melyre hieroglifák, különböző formájú házacskák voltak fölpingálva és azt olvasgatta. Alig volt a levél kétoldalas és ő könnyezett belé. Többször is megforgatta, majd ismét előlről kezdte. Most már csak a gazvilágítás terjesztet a kocsiban világosságot. Meg nem állhattam, hogy meg ne szólítsam:

— Régóta elhagyta már hazáját, Japánt?

Tágra nyitotta apró, fekete mandulaszemeit és mosolyogva válaszolt:

— Téved uram. Én nem vagyok japáni.
— Társai se voltak azok, akik a pályaudvarra kísérték?

— Nem, mi koreaiak vagyunk. A japánok csak testvéreink, szomszédaink.

És ezzel meg volt törve a jég. Annyit kérdeztem a fiatalembertől, hogy egyszerre csak azt hallom, amint szól a kalauz, hogy már Drezdában vagyunk. A levél, amely könnyeket sajtolt ki szeméből, édesanyjától való volt, aki Szöulban, Korea fővárosában lakik testvéreivel és édesatyjával. Most kapta a levelet elutazása előtt és édesanyja azt írta, mennyire vágyódik utána, legfiatalabb fia után, aki már két év előtt elhagyta szülővárosát. A német fővárosban másféle éve idők; Hian Sig Hong a neve; eddig nem tett mást mint németül tanult és most be fog iratkozni az egyetemre, hogy ott jogot hallgasson. Csak néhány napra megy Bécsbe, szintén csak tanulás oéljából és azután visszatér Berlinbe. Édesanyját csak három év múlva fogja viszontlátni, mert amíg be nem fejezi tanulmányait, nem mehet baza mert az ide-és odautazás öt hónapot vesz igénybe. Tanulmányai val szemnie kell, mert politikai állás vár otthon rá, azért küldötte őt a kormány Berlinbe, hogy visszatérve, nagy reformmunkájában segítse.

Az én fiatal koreai ismerősöm, akivel csakhamar megbarátkoztam mint e reformok nagy híve, teljes megvetéssel beszélt a szomszédos Kínáról, mely nem érdemel más sorsot, mint a milyenben legutóbb része volt. Koreának — magyarázta — Tschou Siang a kinaí. Tchio Sien a japáni neve. Nagy félsziget, melyet csak az Szöulja határos. Idegen községei az országban, mindössze vagy 6000 japán és 1000 kinaí. Nem igen engedik megidegeneknek a letelepedését, mert megélnék ok a maguk emberségéből is. A kinaí ostoba szokásokat, a lábnaq présbe való szorítását, a csopót ok már rég levetkőztették. sőt Korea fővárosában, Szöulban látni lehet már európai ruházatu koreaiakat is. De a koreai ruha oly könnyű és oly finom szövettel készült, hogy azt jóval szivebben viselik és biz ő maga is, aki most kifogástalan berlini divat szerint öltözködik, a kultura iránt való minden fogékonyasága mellett is, rögtön ismét föl fogja öiteni a nemzeti gynyát, mert az nézete szerint szebb és praktikusabb.

Hazatérve is ragaszkodni fog mindahhoz, ami nemzeti jellegű és az európai kulturára csak annyiban van szükségük, ahol az és ipar és kereskedelem terén használhat az országnak: nem akarják ok, a reformátorok, eredeti jellegéből kivetkőztetni, de a haladás útjára akarják azt vezetni. Vallásukhoz is épp ezért tántoríthatatlannal ragaszkodnak és rossz néven veszik a legelső körökben is a misszionáriusok működését, mert a felső körök Confucius tanában látják az üdvösséget, a nép pedig ragaszkodik Fo Istenséghez, Buddhához és ha nem is utasítják ki a kereszténység elhárnosait az országból, de azért azok nagyobb eredményt fölmutatni soha nem fognak. Ötvenéves buzgalom csak annyit eredményezett, hogy most vagy 15,000 római katolikus keresztény van Koreában, de a protestáns misszionáriusok még ily

eredményt se értek el, mert egész Koreában sok, ha 300 protestáns föllelhető. Más vallásuk minosenek. Nyelvük és írásuk önálló, csak némi hasonlóságot mutat a japáni és kinaí nyelvvel. Írásuk 191 betűből áll és mindinkább szaporodik az irni tudók száma. Egymagában az írás tudása sonkit se tesz ott művelt emberré. Vékony kis esettel rójják egymás mellé a kinaí házalaku betűket, de ujabban a középiskolákban tanítják meg a latin írást is, és még egy évszázad fog elmulni, míg azt meghonosíthatják, mert a betűrajzolás is nemzeti sajtáságuk, melytől nem szakadnak el, bár jól tudják, hogy a latin írással sokkal jobban és könnyebben bogogulnának.

A globetrotter persze az erkölcsi élet erősen érdekli. Az én koreai utitársam (huszonkét éves volt mindössze!) elpirult előbb a kérdésemre, aztán bátorságot vett s mondott egyetmást Korea erkölcsi életéről is. Az újabb törvények szentít teszik a házass életet és a nő hütlensége a legkritkábban előforduló események közé sorolható. A válasz mellett szigoru büntetés vár a hűten asszonyra. A ház asszonya jóval több jogot élvez Koreában mint Kínában, ahol a megunt asszony elküldhető, de Koreában a házasság fölbonthatatlan. Vannak erkölcselen nők is, de ezeket az után nem szabad látni, más különben megbüntetik őket. A városokon kívül teás házak vannak, miként Japánban, ahol fiatal leányok szolgálának föl teával, énekelnek és táncolnak a vendégeknek, de ezek kivétel nélkül csakis tisztességes, jó házból való leányok lehetnek, akik itt megkeresik kelengyejüket és ha azt összegyűjtötték, szépen térjenek meennek. Tisztesség tekintetében nem állanak a házi leányok mögött. Az idegienes feleség, mint a milyent a Pállingó kisasszonyban látunk, Koreában már nem létezik.

Ujabban időben a leányok ott is mind sürűbben lépnek a tudományos pályára. Korea fővárosában, Szöulban vannak már női orvosok is. Szöul belső városának nincs több, mint 50.000 lakosa, de a várfalakon kívül eső városrészekkel, ahol idegenek is letelepednek, 300.000 lakosa van. Templomaik nagy számmal vannak és a papok nagy tiszteletnek örvendenek. Többnyire élelmiszert és ruha a fizetésük. A császárnak külön temploma van, melybe csak a császári család tagjai és a felső méltóságok mehetnek. Az ország belsejében vasutak is vannak már, de berendezésük primitív és nem igen meennek 30 kilométernél nagyobb sebességgel óránkint. A mikor a mi vonatunk a 920 kilométeres utat Berlinből Bécsbe 13 óra alatt teszi meg, természetes, hogy az én korai barátom erről a hazai vasuti közlekedés lassúságáról a legnagyobb sajnálkozásal szólt. Sokkal élénkebb a hajóközlekedés és 20—30 napi utat megtenni nem is hosszú ut a koreaiaknál.

Nem volt könnyű dolog mindezeket kiszedni Hian Sig Hong barátomból, akinek jól esett, hogy szülőföldre annyira érdekel. Azt is kérdeztem, mit jelent család neve. Hian annyit tesz, mint jószág, Sik — elvette, tehát az ő neve Hong, akibe a jószág vag elvette. Mind ilyen becző nevet kap születésénél; ujabban időben azonban már az európai szokásoknak is hódonak és a becző név mellett a mi naptárunkból is kapnak neveket.

A hajnali szürkület beszélgetésben talált benünket. Gyorsvonatunk lankadatlan buzgalommal törtetett Bécs felé. Egészen elérkezéenyült Hian-Sig-Hiong, amikor kiszállt és Confuciusra megögdögte, hogy mihelyt megértheti magát magyar nyelven, ellátogat a híres Magyarországra Kezet szorítottunk. Kocsira ült, én is. Ő a Kaiserstadt központjába tartott és mélyen leemelte cilinderét, míg csak kocsija el nem tűnt az Augarten fala mögött; én pedig mentem balra, a Staatsbahnhof felé, hogy a legközelebbi vonattal hazaszálljak. Vajjon látom-e még egyszer mandulaszemeimet és örökös mosolyodat, ászial föld szőlőite, de jószággal elvetett Hong barátom! És mi lesz hazából, a függetlenségéből, amelyért ti is úgy rajongtok, akár a magyar, ha az oroszok éhségét nem tudják lecsillapítani a japán ágyuk?

Lenkei Lajos.

SZINHÁZ, ZENE

** Blaha Lujza Szabadkán. Szabadkáról táviratozzák: Blaha Lujza asszony ma zárta be vendégszerepléseinek ciklusát. A művész nő itidőzése alatt lelkes óvatiókban részesült.

** Művészet. A zöldfa-utcai leánygimnázium volt növendékeinek szövetkezete ma szégyensorsu társunk javára lényesen sikerült művészetet rendezett a Terézvárosi Kaszinóban. Pokár Gúla magas színvonalu elővalással, Schiffer tanár művészi gondonkaítékkal aratóit zájos tapokat. Majd Ströbl Alajosné lépett a pódiumra és brilliáns énekevel meleg óvatiókra ragadtatta a halgatóságot. Steiner

REGÉNY

GÖSTA BERLING

SVÉD REGÉNY

Írta: LAGERLÖF ZELMA

(6)

Akkor végre nagy tál pompás császármadár kerül a kis asztalhoz. De Keresztély kapitány dühös. Egész életének a gyűlöletével a varjúk ez utálatos, károsó jószágok ellen fordult. Olyan keserű volt az a gyűlölet, hogy ősszel asszonyruhába bujt világ eszujára, csakhogy puskalövésnyire kapja őket, mikor kárt tettek a gabonában a földelken. Tavasszal a pusztá mezőkön évdés közben lepte meg és ütötte őket agyon. Nyáron felkutatta a fészkeket és kiszórta belőle a sikoltózó, toltatlan kisinyeket, vagy elpusztította a félig kiköltött tojásokat.

Most odahúzza magához a tál császármadarat.

— Azt hiszed talán, hogy nem ismerem én ezeket? — űvölt rá a szolgálóra. — Azt hiszed talán, hogy hallanom kell éppen a varjakat, hogy rájuk ismerjek. Pokolba veletek, Bergh Keresztélynek varjakat kínáltak! A pokolba, ha mondom!

És azzal kapja egyik császármadarat a másik után és odacsapja őket a falhoz. A mártás, a zsíros lé csak úgy fröcsöcsen szerteszfélle. A szétmált madarak visszacsapódnak a faltól és a földre hullanak. És az egész lovaszárny ujjong.

Hanem akkor a lovakok fület megcsapja az őrnagy né hangja.

— Dobjátok ki! — parancsolja a szolgálónak.

Csakhogy azok nem merik megtenni. Mégis csak Bergh Keresztély, az erős kapitány!

— Dobjátok ki!

Keresztély kapitány hallja a kiáltást, ki rémítő haraggal most az őrnagy né ellen fordul, ahogy a medve új támadója ellen fordul, amikor az egyik ellenséggel végeztet. Odalép a patkóalakú asztalhoz. Megremeg a padló az óriás léptei alatt. Megáll az őrnagy né előtt, közöttük az asztal.

— Dobjátok ki! — kiáltja még egyszer az őrnagy né.

Hanem Keresztély kapitány őrnagy, borzasztó nézni összeráncolt homlokát, összeráncolt durva öklét Nagy, mint egy óriás, erős, mint egy óriás. A vendégek és szolgálók reszketnek és nem mernek kezét emelni ellene. Ki is merhetné ezt most, amikor a harag elvette az eszét?

Egyenesen áll szemben az őrnagy nével és megfenyegette:

— A földhöz vágтам a varjakat. Talán nem volt hozzá jusom?

— Ki veled, kapitány!

— Te asszony személy! Bergh Keresztély kapitánynak talasz te varjakat! Ha úgy bálnék veled, ahogy is az istentől és igazság szerint megérdemled, akkor fognálak a hét ördögöddel...

— Ezer ördög és pokol, Bergh Keresztély, ne merészed itt káromkodni... itt csak nekem szabad káromkodni.

— Azt hiszed, hogy félek tőled, te boszorkány? Azt hiszed, nem tudom, honnan van a te hét jószágod?

— Hullgass, kapitány!

— Mikor Altringer meghalt, az uradnak adta őket, mert a szeretője voltál.

— Azt mondom, hallgass!

— Mert olyan hűséges feleség voltál, Samzeilius Margit. És az őrnagy nyugodtan elfogadta a hét jószágot s átengede neked az igazgatóst és úgy tett, mintha semmiről sem tudott volna. És az egész dolgot az ördög intézte. Most azonban véged van!

Az őrnagy né leül, sápadt, egész testében remeg. Aztán valami különösen halk hangon hagyja jóvá Keresztély kapitány szavait.

— Igen, most végem van és ez a te műved, Bergh Keresztély!

Erre a hangra megremeg az erős kapitány, arcvonásai eltörzölnek, könnyek jelennek meg a szemében.

— Részeg vagyok! — mondja. — Nem tudom, mit beszélek, semmit sem mondtam. Kutyája és rabszolája, kutyája és rabszolája és semmi egybe nem voltam ebben a negyven esztendőben. Celsing Margit ő, akit szolgáltam egész életemben. Nem mondom én semmi rosszat róla. Mondtam talán valamit a szép Celsing Margitról? Kutyája vagyok, aki ajtáját őrzöm, rabszolája, aki terheit hordozom. Verhet engem, megrugdoshat, de hiszen láthatjátok, hogy hallgatók és szónokok. Negyven évig szerettem. Hogy mondhatnék én róla bármilyen rosszat is!

S valami csudálatos pillantás az, amivel a lábai elé veti magát és bocsánatot kér s mivel az őrnagy né az asztal tulsó oldalán ül, hát térdén oszvasva kerül meg az asztal, amíg hozzá nem

ér; akkor leborul, ruhájának a szegélyét csókolja és könnyeivel áztatja a padlót.

De nem messze az őrnagy néől egy cingár emberke ül. A haja göndör, a szeme apró, ferde és alsó állkapcsa előre nyúlik. Medvéhez hasonlít. Szóftakar ember, legszívesebben a maga utján jár és nem törődik a világgal és minden bajával. Ez Samzelius őrnagy.

Feláll, mikor Keresztély kapitány utolsó szavait hallja és az őrnagy né föláll és föláll mind az ötven vendég is. Az asszonyok sirnak félelmükben attól, ami következni fog. A férfiak csüggedten állanak ott s az őrnagy né lába előtt ott fötreng Keresztély kapitány és csókolja ruhájának a szegélyét, miközben könnyeivel a padlót áztatja.

Az őrnagy széles, szőrös keze lassankint öklöbe szorul, karját fölemeli.

De előbb az őrnagy né beszél. Valami tompa csengése van a hangjának, ami különben szokatlan nála.

— Elraboltál engem! — kezd. — Jöttél, mint valami rabló és elvettél. Otthon ütészel, verészel, éhezteszel és szidással kényszerítettél arra, hogy feleség legyek. Azt tettem ellened, amit megérdemeltél.

Az őrnagy széles keze öklöbe szorult. Az őrnagy né egy lépést hátrál. Aztán folytatja:

— Az eleven angolna vonaglik a kés alatt, a férjhez erőszakolt asszony szeretőd keres magának. Azért akarsz engem venni, ami husz évvel ezelőtt történt? Mért nem ütöttél akkor? Hát nem tudod már, hogy ő Ekebyben lakott, mi meg Sjöben? Elfelöjtetted-e, hogyan mentett ki bennünket a szegénységből? Jártunk a kocsián, ittuk a borát. Tíkolunk-e előtted valamit? Nem voltak-e az ő szolgálói a mi szolgálóink? Nem az ő aranyával tet-e meg a zsebed? Nem fogadtad-e el a hét jószágot? Akkor hallgattal és mindent elfeledtél; akkor kellett volna szótönnöd közöttünk, Berndt Samzelius, akkor kellett volna!

Az őrnagy elfordul tőle és a jelen voltokra néz. Leolvassa az arcukról, hogy igazat adnak az asszonynek, hogy mindannyian hitték, hogy pénz és jószágot fogadott el a hallgatásáért.

— Nem tudtam! — mondja és dobant a lábával.

— Szerencse, hogy tudod most már! — szakítja félbe az asszony éles hangon. — Attól féltém, meg fogsz hálni, a nékít, hogy megtudtad volna. Szerencse, hogy tudod most már, legalább nyitlan beszélhetek veled, aki uram és porkolábom voltál. Hát tudd meg, hogy azé voltam megis, akítől elloptál. És tudják meg mindazok, akik megszölettek!

A régi szerelem az, amely a hangjában ujjong, amely a szeméből sugárzik. Ott látja maga előtt az urát fölemelt, összeráncított öklével. Elszörnyedést és megvetést lát az ötven arcon maga előtt. Erzi, hogy hatalmának utolsó órája ez. De nem tud megszabadulni attól, hogy örüljön, amiért nyitlan beszélhet elele legszébb visszaemlékezéseiről.

— Férfi volt, pompás férfi! Ki voltál te, hogy közénk állhattál? Sohasesem láttam hozzá hasonlót. Boldogságot ajándékozott nekem, boldogságot és földi javakat. Aldott legyen az emlékezete!

Az őrnagy leboosítja most összeráncított öklét, annélkül, hogy útne — most már tudja, mivel sújtja le.

— Takarodjál! — ordítja. — Takarodjál ki a házból!

Az asszony nem mozdul.

A lovakok pedig ott állanak sápadt arcú és egymásra merednek. Hiszen mindaz teljesül most, amit a fekete megjövendölt. Most látják a következményeit annak, hogy az őrnagy né szerződése nem újult meg. Ha ez igaz, akkor bizonyára az is igaz, hogy több, mint husz év óta küld már lovakokat a pokolba, hogy rájuk is ez a sors várt. Ő, a boszorkány!

— Takarodjál! — ismételte az őrnagy. — Az országuton koldul kenyeredet. Semmi örmód ne legyen már az ő zsebéből, jószágain többé ne legyen hajlékod. Most már vége az eklebyi őrnagy nének. Azon a papon, amikor lábadat a házamba teszed, agyonütlek.

— Kikergetsz a házból?

— Neked nincs házad! Ekleby az enyém! A csüggedés szelleme tölti el most az őrnagy né lelkét. Az ajtóig megy, az ura a sarkában.

— Neked, aki életének szerencsétlenségé voltál — panaszoja — neked volna az a hatalmad, hogy velem ezt elkövedd?

— Takarodjál, ki veled!

Az ajtóféltárhoz támaszkodik az őrnagy né, összekulesolja a kezét és az arcát takarja el vele. Anyjára gondol és így suttag:

— Tegadjanak ki, amint engem kitagadtak. A tanyád az országot legyen, ágyad az árok, tühzelyed a szemile. Ugy kellett hát történni, így kellett hát megis történni!

A jó brói pap és a munkerdni bíró ment most oda az őrnagyhoz, megpróbálták, hogy le-

csillapítsák. Azt mondták neki, legjobb, ha békében hagyja mind ezt a régi históriát, fejlesse el őket és bocsásson meg. Veszedelemes hozzá közeledni, mint az imént Bergh Keresztélyhez.

— Ez nem régi história! — kiáltja. — A mai napig semmit sem tudtam. Mindez ideig nem büntethettem meg a hülden asszonyt.

E szavaknál fölemeli fejét az őrnagy né, régi bátorsága visszatérben.

— Te takarodjál ki előlem a házból! — Azt hiszed, hogy kitérek előled? — kérdi — és közeledik hozzá.

Az őrnagy nem felel, de követi szemével minden mozdulatát, készen arra, hogy úti, ha másképp nem szabadulhat tőle.

— Segítsetek nekem, ti jó urak! — mondja az asszony — hogy megkötözsem és kiteremthesük innen ezt az embert, amíg meg nem jön az esze. Gondoljátok meg, hogy ki ő és ki vagyok én. Gondoljátok meg ezt, amíg ki nem térek előle. Az egész gazdaságot én igazgatom Ekebyben és ő egész nap ott ül a medve-veremben és eteti a medvéket. Segítsetek nekem, ti jó urak és szomszédok! Itt határtalan nyomorúság következik majd be, ha én innen távozom.

A parasztnak meg van az élelme és hajléka, amiért fát vág nekem az erdőben, amiért éret szállít. A bányász abból él, hogy szene fát szállít a folyón. Mind e munkát szétosztom, hogy jólét legyen. Azt hiszitek, hogy ez itt folytatni fogja a művemet? Azt mondom nektek, ha elűztök, az éhínségnek nyitott kaput!

Újra fölemelkedett egy sereg köz, hogy segítségére legyen az őrnagy nének, újra közelélnének szelid kezek, amelyek az őrnagy vállát érintik, hogy rábeszéljék.

— Nem — mondja az őrnagy — el veletek! Ki védelmezi közületek a hülden asszonyt? Azt mondom, ha nem megy önként, a karomon viszem le medvéimhez.

Ezreke a szavakra a fölemelt kezek újra lehanyatlanak.

Akkor a végső szükségben a lovakokhoz fordul az őrnagy né.

— Hát ti is nyugodtan nézitek, lovakok, hogy házból kiűzenek? Hát meg hagyta-ek benneteket fagni télen a hóban, hát megtámadtam-e tőletek az erős sört és az édes palinkát? Fogadtam-e öt tőletek munkát, vagy fizetséget, amiért ruháztalak és élelmeztelek benneteket? Nem voltatok-e nálam olyan jó helyen, akár a gyermek az anyjánál? Nem volt-e vigás és öröm a mindennapi kenyeretek? Ne engedjétek, lovakok, hogy eltűzőn a házból ez az ember, aki életének a szerencsétlenségé volt! Ne engedjétek, hogy országuton csavargó koldus legyen belőlem!

Gösta Berling lehajlik egy sőtőthaju szép leányhoz, aki a nagy asztalnál ül.

— Amaz öt évvel ezelőtt te sokat jártál Boriban, — mondja. — Nem tudod, eimonda-e az őrnagy né Ellának, hogy elcsapott pap vagyok?

— Segits az őrnagy nének, Gösta! — feleli a leány.

— Meg fogod érteni, hogy tisztába kell jönnöm azzal, vajjon gyilkossá tett-e engem.

— Ah, Gösta, miféle gondolatok ezek! Segits hát neki!

— Már látom, hogy nem akarsz válaszolni. Hát akkor mégis igazat mondtott Sintram.

És Gösta visszatér a lovakokhoz. Egy újját sem mozdítja az őrnagy néért.

Ő, mégis kár volt, hogy az őrnagy né a lovakokhoz fordult, mert a szerződés szerződés, most szerződés agyukban az éjszaka gondolatai, most szerződés harag szikrázik, amely van olyan nagy, mint az őrnagy. Hát nem erősíti-e mindaz, amit látnak, az éjszakai dolokat?

— Világos, hogy a szerződést nem újították meg — dünnyögik.

Nem, etől a zugolódó, fenyegető lovag-csapatból nincs mit várnia az őrnagy nének.

Visszahátrál hát megint az ajtóhoz és összekulesolt kezét az arcához emeli.

— Tegadjanak meg, mint ahogy én vagyok megtagadva — mondja magában keserű fájdalommal. — Tanyád az országot legyen, ágyad az árok!

Aztán egyik kezét az ajtó lakatjára teszi, a másikat pedig magasra emeli.

— Jegyeztetek meg magatoknak ti, akik most cserben hagyottok! Jegyeztetek meg magatoknak, hogy út nemsokára az árokok. Most szét-szóródtok, s a helyetek üresen lesz majd. Hogy álltok meg majd a lábatokon, ha nem támogatlatk majd benneteket? Te, Sinclair Menyhért, akinek olyan súlyos a keze s a tieldéi érzetted, vigyázz magadra! Te, brobyi pap, majd megjön az itélkezés. Te, Ugg asszony, vigyázz a házadra, rájön a szegénység! Ti szép, fiatal asszonyok, Dohna Erzsébet, Sinclair Marianne, Stjärnhök Anna, ne gondoljátok, hogy én vagyok az egyetlen, akinek ott kell hagyni a házat. És ti, lovakok, vigyázzatok magatokra, most vihar jön a tájra.

(Folytatása következik.)

hízlati sertés 1., könnyű sertés 106—112 fillér, elsőrendű stüldő 90—104 l., 616 juh — fill., levágott juh 60—88 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 28—32—korona páronként.

A budapesti gabonatorzsda.

Budapest, március 17.

Lanyha irányzat mellett 6000 métermáza buza került a forgalomba 5 fillérrel alacsonyabb árrakkal.

Rozs jegyzése 5 fillérrel alacsonyabb. Tengeriben lanyha volt az irányzat. Zab osztkoró irányzat mellett 5 fillérrel esett. Eladott:

Buza, Tiszavideki: 800 mm. 79 5 k; 6s 400 mm. 80 k. 8 K. 72 1/2 l.

Fekérmegyei: 200 mm. 78 k. 8 K. 80 l. Postmegyei: 200 mm. 79 5 k. 8 K. 55 l., 200 mm. 77 6 k. 8 K. 80 l., 500 mm. 77 k. 8 K. 82 1/2 l.

Becskekeréki: 2500 mm. 77 k. 8 K. 17 1/2 l. Szerbiai: 1900 mm. 77 k. 8 K. — l.

Más névvel kényszerít.

Zab: 800 mm. 5 K. 65 l., 100 mm. 5 K. 65 l., 800 mm. 5 K. 65 l., paritára.

Kiszáraztatás mellett.

A kezező hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde adatai szerint kézzében és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

Table with columns for 'Kilogramm ára' and '50 kilogramm ára' for various goods like Tiszavideki, Fekérmegyei, etc.

Table titled 'Egyéb gabonafajták' with columns for 'Kilogramm ára' and '50 kilogramm ára' for items like Kása, Liszt, etc.

A határdeálati folyamán a következő költségek történtek:

Table listing prices for April, May, and October for various goods like buza, rozs, zab, etc.

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing prices for April, May, and October for goods like buza, rozs, zab, etc.

Deutalan fél 5 órakor zárult:

Table listing prices for April, May, and October for goods like buza, rozs, zab, etc.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde csendes irányzattal nyílt meg és mérsékelt forgalom fejlődött. Dáiban külföldi beáramlás hiányában nyugodt maradt az irányzat és végeredményében kedvetlen hangulat mellett a vezető értékek mérsékelten csökkentek. Váuita és óraaru változatlan.

A helyi értékek piacán csendes volt a hangulat. Előzősde: Os trak Hitelezésvény 641.25—640.25—640.25. Magyar Hitelezésvény 760. 0—761.—769.—4% kkorona aradék 98.—98.—. Jelzálogbank részvény 518 —518.—518.—. Leszámitóbank 4.3.—453.—453.—. Rimamurányi vasmű részvény 478.—478.—478.—. Osztrák-magyar államvasut 688 —688.—686.50. Városi villamos vasut 321.—321.—

—321.—. Budapesti közúti villamos vasut 585.—685.—535.— korona. A déli tőzsdén zárultak: Osztrák Hitelezésvény 640.—. Magyar Hitelezésvény 766.50. 4% koronajáradék 98.—. Jelzálogbank részvény 517.—. Leszámitóbank részvény 453.—. Rimamurányi vasmű részvény 474.—. Osztrák-magyar államvasut 636.50. Városi villamos vasut 320.—. Budapesti közúti vaspálya 536.— korona.

Ysd órakor zárult: Osztrák Hitelezésvény 638.50. Magyar hitelbank részvény 766.50. Leszámitóbank részvény 463.—. Rimamurányi vasmű részvény 478.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 638.50. Közúti vasut részvény 585.—. Városi villamos vasut részvény — korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.

Table with columns 'Péna Aru' and 'Péna Ár' for Magyar államadósság and Osztrák államadósság.

c) Idegen államadósságok.

Table with columns 'Péna Aru' and 'Péna Ár' for various foreign debts.

d) Egyéb nyilvántartás költségek.

Table with columns 'Péna Aru' and 'Péna Ár' for other recorded expenses.

Bankok.

Table listing various banks and their exchange rates, including Magyar kereskedelmi bank, etc.

Malmok.

Table listing mill prices for different types of malt.

Bányák és téglagyárak.

Table listing prices for various mines and brickworks.

Takarékpénztárak.

Table listing prices for various savings banks.

Közelekedési vállalatok részvényei.

Table listing shares of transportation companies like Budapesti Közúti Villamos Vasút, etc.

Különböző vállalatok részvényei.

Table listing shares of various other companies like Budapesti Áll. Villamosgyár, etc.

Sorjegyek.

Table listing prices for various stamps and tickets.

Biztosító-társaságok.

Table listing prices for various insurance companies.

Könyvnyomdai részvények.

Table listing shares of various printing houses like Athenaeum, Franklin-Társulat, etc.

Vasmű- és gépgyár-részvények.

Table listing shares of various metal and machine factories like Rimamur., Vasúti., etc.

Pénzmekek.

Table listing prices for various currencies and banknotes.

Váltóárfolyamok.

Table listing exchange rates for various locations like Amsterdam, London, etc.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 50.—57.— korona, vörös aprószemű 42.—48.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű 50.—58.— korona, nagy szemű 54.—58.— korona. Disznózsír: budapesti 67.—67.60 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 86.—57.— korona, 3 darabos 53.50—53.— korona. Füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.50—17.75 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 22.50—22.75 korona, 85 darabos 26.25—26.60 korona. Azonmalizálásra, Szerbiai szotás szerinti minőség 16.75—17.— korona, 100 darabos 22.25—22.50 korona, 85 darabos 25.—25.50 korona. Szilvái: sláviai 15.25—15.75 korona, szerbiai 18.25—18.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősde kezdetén a spekulatív hangulata barátságos volt, mert a magyar parlament helyzet rosszabbra fordulásáról és a német császár megbetegedéséről elterjedt hírek nem erősítették meg. A forgalom azonban nagyon mérsékelt maradt. Mikor az üzlet folyamán két antillia-cég Apesi részvényeket adott el, a többi érték ártulcs-cég Apesi részvényeket a sorompóban Osztrák földhitelintézet és a Cseh bánya részvények iránt mutatkozott némi érdeklődés. Röviddel a zárlat előtt az Apesi részvény emelkedett.

A déli tőzsdén a forgalom szűk keretek közt mozgott, bár Berlinből a bányaeértékek áremelkedését jelezték. Prágai vasmű 1900. Cseh banya 1220. Brüxi közösen 639.

Zárlat gyenge. Az osztrák képviselőház feloszlásáról és Koerber miniszterének lemondásáról ke-ringő ellenérzéstelen hírek nyomástalag hatottak. Prágai vasmű 1895. Brüxi közösen 637. A magánkamallab 89%.

Bees, március 17. (Magyar értéktőzsde híreiről) 4% os aranyjárdék 118.20. Tiszai és szegedi kölcsön-sorjegy 166.50. Magyar vasúti kölcsön érteiben —. Magyar kelet vasúti állam kötvény —. Magyar leszámitó-és penzváltóbank —. Rimamurányi vasmű részvény 471.—. Magyar koronajárdék 98.15. 4% os magyar földhitelintézet kötvény 208.—. Magyar hitelbank részvény 756.—. Magyar győzelemi kölcsön sorjegy 388.—. Kassa-Ottóbergy vasúti részvény —. Magyar keresek bank —. Magyar csatorna 1580. Magyar Jelzálogbank —. Adria 477.—.

Bécs, március 17. (Osztrák értéktőzsde híreiről) 4 1/2 % os papírjárdék 99.70. 4% os osztr. aranyjárdék 118.15. 1800 os sorjegy 151.75. Osztrák hitelintézet jegy 463.—. Angol-osztrák bank 1604.—. Déli bankjegyek 409.75. Magyar állam bank 1604.—. Hét vasmű 80.—. Dunagőzmozgásos részvény 86.—. Dohányrészvény 328.—. Csehszár és Erdély arany 11.34. Nemzetbank váltók 117.50. 4 1/2 % os erd. járadék 98.60—100.30. Osztrák koronajárdék 99.45. 1864 k. sorjegy 258.—. Osztrák hitelintézet részvény 638.75. Unobank 520.—. Osztrák Lánypark 423.75. Osztrák-magyar Államvasut 634.75. Kihatógy vasut 404.50. Alpen bányarészvény 406.75. 2. trakt. arany 19.00. Londoni váltók 240.20. Ipa: way Litt B. Bécs. Iránvári Litt A. —. Litt B. 810.—. Osztrák Lloyd 700.—. Török sorjegyek 124.75. Az irányzat nyomott.

Külföldi értéktőzsde.

Páris, március 17. (Zárlat) Osztrák-magyar Állami vasut —. Uj török konzol 81.80. Egyiptomi járadék 105.90. Osztrák Lánypark —. Páris bank részvény 130.50. 3% os francia járadék 95.40. 4% spanyol járadék 82.05. 3% uj törleszthető járadék —. Crédit foncier de France —. A pesi bányarészvény —. 4% 1890. román kölcsön —. Görög kölcsön 205.—. Váltó Olaszország 6/8. Váltó Amsterdam 205.98. Váltó Brüsszel 1/2. De Beers 480.—. Chartered 95.65. 6% bolgár kötvény 400.—. Magyar aranyjárdék 99.85. Dél vasut 84.—. Váltó Londonra 251.50. Osztrák aranyjárdék 101.8.—. Török sorjegy 116.—. Meridional vasut 702.—. 4% olasz járadék 101.—. Ottománbank 557.—. 3 1/2 % os francia járadék —. Osztrák földhitelintézet 1209.—. Dél vasut elsőbbségi kötvény 314.25. 4% os 1896. román kölcsön 85.65. Dohányrészvény 151.—. Váltó Bécsre 103.1% Váltó német piacokra 121.75. Rio 32.25. East Rand 158.—. Randfontein 61.75. Magyar Jelzálogbank 580.—. Az irányzat asiárd.

Frankfurt, március 17. (Zárta.) 42/100-os papírjárdék... Magyar aranyjárdék 96.45. Osztrák hitelrészvény 201.70.

Osztrák aranyjárdék 101.—. Osztrák hitelrészvény 201.40. Osztrák-magyar államvassal 138.20.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 17. A sertésüzem irányzata: szállár. A Hozott sertések száma: I. Magyar sertés 67. Olyan sertés 118-120 illérik.

lérik. Könyv (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban). Illérik, — ill. Romaniai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban).

A Párisi nagy áruház tüzetől megmentett házban feltárás után még a következő árak

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like '1 perzsa mintás ágy', '1 smirna mintájú, remek min., rojtokkal most.', '1 ruha való remek francia delain gyönyörű minták'.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like '1 mt. valódi spárga-szönyeg, tartós minőség', '1 mt. ujjatlan, 65 széles', '1 vég irlandi vészon, 54 rőf'.

Schwarz Félix

Memzetközli szállító Pozsony, Ventur-utca 5. sz. Elvámolások és heraklárások.

Férnek ingyen kapnak

egy legújabb találmány győztesét, melyvel az a gyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki elírta, ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyv, vel postán, jól becsomagolva.

KATAPHORESE

Uj gyógymód! Főművelhetetlen gyógyhatású IDEG-, NEMI-, BŐR-, vérbetegségek, bujakkór (siphilis) betegségek, infertőzés utóhatái és férfiú gyengeségi állapotok, impotentia gyökeres gyógyítására.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK

legnagyobb hoveny és illalt folyócskák befecskendezés nélkül a legújabb gyógyszernek a „Sanid labdacskók” bizonyultak.

Délivasut.

A déli vasut üzemében levő bares-pakráci vasút Bares-Teresovac-Suhopolje-Slatina vonalán 1. 6. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36. 38. 40. 42. 44. 46. 48. 50. 52. 54. 56. 58. 60. 62. 64. 66. 68. 70. 72. 74. 76. 78. 80. 82. 84. 86. 88. 90. 92. 94. 96. 98. 100.

Börzeügyletek

Irt: Dr. Pláner Miksa a „Hazai bank” elnökségtagja. A munka beosztása: I. Értékpapír-ügyletek. II. Az értékpapír-ügyletek teljesítése. III. A határidős ügyletek beosztása. IV. A díjazások. V. A díjazások.

Advertisement for 'LESSEVE HUNGARIA' featuring an illustration of a woman and text: 'Tisztelt háziasszonyok! Ha szép és tiszta ruhát öltöztetnek, tegyenek próbát a LESSEVE HUNGARIA'.

Advertisement for 'a rák-, gyomor- és májbetegségek' by Dr. Mitzger Tivadar, mentioning 'személyes vezetés alatt nyitva egész nap'.

Advertisement for 'VALTOZATLAN JOD-VAS LABDACSAI BLANCARD' with an illustration of a medicine bottle and text: 'SÁP-KÖR, ANGOL-KÖR, HALVÁNYSÁG, GÖRVELY-KÖR, VÉRZEGÉNYSÉG ellen'.

Advertisement for 'Biztos gyógyulást keresőknek' by Dr. Garai Antal, mentioning 'nemcsak a betegségekben szenvednek' and 'Budapest, VI. kor., Andrássy-ut 24. sz.'.

Advertisement for 'Nagy butoreladás' by Dósa Kálmán, mentioning 'készpénz és hitelle' and 'Budapest, Kerepesi-ut 28.'.

Advertisement for 'STANDARD életbiztosító-társaság' in Edinburgh, mentioning 'Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.' and a table of financial data.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1904. március hó 18-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1904. március hó 18-án.
Egynelőség.
Fantázia 4 felvonásban. Irta: Barrie. Fordította: Fáy J. Béla.
Személyek:
Lord Leam Boreas Ernest Róznahgyi
Lady Mary Márkus Brocklehurstné Helvey
Lady Agatha Vizvári M. A. fia Náday B.
Lady Catherine Paulay E. Mr. Orlinton Petheo
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Péntek, 1904. március hó 18-án.
Takarodó.
Dráma 4 felvonásban. Irta: Bayerlein. Fordította: Zboray Aladár.
Személyek:
Volkhardt Balassa Mihalek Szerémy
Klári Gazi Spiess Dayka
Laufen Tanay Paschke Kazalozky
Helbig Tapolczai Lechner Hegedűs
Bannewitz Ország Hagemeister Győző
Höwen Szilagi Hadbíró Bárdi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Péntek, 1904. március hó 18-án.
A kis császár.
Regényes daljáték 3 felvonásban. Irta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerzte: Stoll Károly.
Személyek:
X. Károly Szirmai Sose Rédei
Clarisse Hegyi Pierre Harmath
D'Ecourselles Pazmán Jovita Bánt
Giutry apó Ujvári Utvári vadász Bálint
Roccut Komiási Kővet Dólt
Micheine Siposné Egy munkás Kiss M.
Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1904. március hó 18-án.
A hajduk hadnagya.
Operett 3 felvonásban. Irta: Rajna Ferenc. Zenéjét szerzte: Csobor Károly.
Személyek:
Blanchefort B. Szabó Híjas András Fenyéri
Blalathy Farkas Barbarina Tomcsányi
Kressenbronn Marton Gaston Szentgyörgyi
Vivenot Giróth Scherffenberg Dénes
Bischhoffshofen Heltsai Szépcica Szikali
Borony Imre Ráthonyi Alófercsa Iványi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.
Péntek, 1904. március hó 18-án.
Először:
Boris király.
Operett 2 felvonásban és egy előjátékkal. Irta: Szöllösi Zsigmond, zenéjét Hervay Frigyes verseire szerzte: Hegyi Béla.
Személyek:
Királyné Buday Bibók Percenzy
Boris király Fedák Jockó, hóhér Kármány
Jolana Háló L. Györgye Torma
Babakov Vágó Dulácska Erdői
Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Péntek, 1904. március hó 18-án.
Dalmácia.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FOVÁROSI ORFFUM
VI. Nagyzsuzsanna-utca 17.
Ma és mindennap
Tannhäuser
(paródia)
Braki Adolf müncheni tenorista vendégzöregelővel és Mariot f. Héptóvel, lovabá.
Pauline D'Argent
szocietique-énekesnő
a kitünő márciusi variété-műsor.
A Műkerben reggelt 5 óráig Vörös Ziek cigányzenekara hangversenyes.

A legjobb új és egyszerű használt **ZSÁK**
Vízhatlan ponyva legolcsóbban kapható
FISCHER J. ponyva- és szekérházában
Budapest, V., Mádor-utca 31-33
Vessék állandóan minden mennyiségben használt zsákok és becsereztek ujakra használt termékeiket.
Ponyvakölesüzem-intézet. Legszolidabb kiszolgálás.
Alapítva 1882.

Opel-Darracq
automobilok 8-, 12-, 16-, 20-, 24-, 40 HP.
legszolidabb, legtartósabb és legolcsóbb kocsijai a jelenkornak.
Főnyomköző: Opel & Beyschlag, Wien, I. Canova-passa 5.

Országiszerte elismert
(16459. sz. a. törv. védve).

„Hófehérke” vászon
88 cmtr. széles
15 méteres vég ára 5 frt 40 kr.
23 „ „ „ „ 8 „ 25 „
38 „ „ „ „ 13 „ 65 „

„Hófehérke” vászon
178 cmtr. széles
14 méteres vég 9 darab paplanlepedőre
14 frt 10 kr.

Női divat vászon és fehérnemű osztályunk teljes mintagyűjteményét

ingyen és bérmentve készséggel küldi meg az érdeklődőknek

ÁCS ÉS FODOR
a „Hófehérke” vászon egyedárúsítói
Budapest, Múzeum-körút 39. szám.

ÉPPEN MOST JELENT MEG!
A Vigszínház újdonsága
TAKARODÓ
Dráma 4 felvonásban
Irta: BEYERLEIN FERENC Á.
Fordította: ZBORAY ALADÁR.
A Fővárosi Színházak Műsora 172-173. sz. **Ára 60 fill.**

AZ ERÉNY UTJAI
Vigjáték 3 felvonásban.
Írták: R. de Fliers és G. A. de Caillavet.
Fordította: MOLNÁR FERENC.
A Fővárosi Színházak Műsora 170-171. sz. **Ára 60 fill.**

A fővárosi színházak műsorában a műsoron levő legjobb darabok szövegkönyvei jelennek meg. Teljes joggyűjteményekkel készséggel szolgál
LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
23. és kir. udvari könyvkereskedés
BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 21.
és minden hazai könyvkereskedés

A divatos műhímzéshez
nekülöníthetően a legújabb szerkezetű kőhajtású eredeti WHEELER és WILSON 9-os varrógép, melyen a tű- és gobelázhüvelyekben kiváló legszelűbb áttört és azazur-műnkék végezhetők. Varrása a legzebebb a legjobban, járása a legkényelmesebb és leggyorsabb. Képviselet minden nagyobb vidéki városban. Abol minden, kérem hozzájárulni.
HERBSTER KÁROLY Budapest, VII. ker. Károly-körút 9. sz. a Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York es. és kir. udvari vállalkozó magyarországi vendégviselet.
Nagy árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Dr. Kovács Kézpasztája
esetük feloldó alkau védegygyel valódi. 3 nap alatt minden kezét gyón-pédés és fohérré varázsol. Egy téglai ára 1.50 K. Hosszávaló saappan I. K.
International szörvesztő
néhányasori használat után az arórl és képről a szőrt észaravéltani elvárolja. Egy üveg-téglai ára 6 korona. — 733. ár.
Dr. Kovács Ernő gyógyszerára
Budapest, VI. Síp-utca 7. szám.
Képviselet: „Töröltés-átírók” kivantára ingyen és bérmentve.

A Kalap-király
3, 4, 5 koronás különlegességekben speciális, Kosuthi Lajos-utca. Műtől-palota.
300-500 korona
havi jövedelmet nyújt budapesti bankhoz, minden állásu, bárhol élő egyéneknek az 1883. évi XXXII. t. c. értelmében, sorsjegyeknek részletfizetésre való eladása által.
Ajánlatok címezndők „Szerenese-híradó” kiadóhivatalhoz, Budapest, Postalók 180.

MEGHÍVÓ.
A „Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete”
1904. évi április hó 3-án délelőtt 9 1/2 órakor saját helyiségeiben (V., Arany János-utca 29. sz.)
RENDES KÖZGYÜLÉST
tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívattak.
BUDAPEST, 1904. évi február hó 18-án.
Kabus Ede, maróthi Fürst Bertalan, Auer Rébert, Kanitz Arthur, Dr. Rudvány Manó, főtitkár. alelnök. alelnök. alelnök.

Társasorozat.
1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése; a felmentvény megadása.
3. Az 1904. évi költségelőránvrat tárgyalása.
4. A rendes tagoknak nyújtható segély összegének megállapítása.
5. Azon összeg megállapítása, amely örvvegek és árvek segélyezésre és ezeknek külön segélyezésére fordítható.
6. Megállapítása azon összegnek, amely elhalálozott nőlien rendes tagok inségben maradt szállónak segélyezésére fordítható.
7. A volt érdemes tagok segélyezésére fordítható összeg megállapítása.
8. Megállapítása azon összegnek, mely az agkori ellátás céljára fordítható.
9. Az igazgatóság előterjesztése.
10. Határozathozatal az alapzabálvnyzó módon benyújtott indítványok körül.
11. Elnök és két alelnök, tizenkét igazgatósági tag, három felügyelő bizottsági tag és két felügyelőbizottsági póttag választása.
Megjegyzés. A közgyűlésben való részvételhez rendes tagoknál a tagokai jegyok, zólsón. A tiszteletbeli, alapító, nyugdíjasoknál pedig a tagdíjok kiállítás nyújtás eszközök igazolásai. A Budapesti Állandó lakbelyi bíró legok csak személyesen gyvontrolhatják szav zati jogukat. — A vidék en Állandó lakbelyi bíró rendes tagoknak szabályozhatók áll lakbelyi bírók, egyenként. Ajánlatok a bizottságtól, vagy két uzen által adott macent level után szavazni, mely levelek azonban egy napra a közgyűlés előtt kell az ügyelőlhoz beérkezni. (Alapsz. 55. §.) Egyes tagok órálló indítványai legal bb 3 nappal a közgyűlés előtt és legalább tíz szavazatképes tag által pártolva, az igazgatóságnak beakadnak. (Alapsz. 56. §.)

HOLLANDI
Haltbiztosító Társaság (Alapítása 1861-ben) van
Haltbiztosító Társaság (Alapítása 1861-ben) van
BUDAPEST,
VIII., Kerepesi-ut 1,
(A nemzeti színház bérházában)
Igazgató: TOLNAY LAJOS.
Vezetők: STIGNITZ IMRE.
1902. év végéig
250 millió korona
biztosítás kötetelt
A társaság mindennemű biztosítást előford, melynek alaptól az ember élet képe. A társaság biztosítások, tüleés és halál-összele szók, valamint örvvegi nyugdíjbiztosítás, aronál kérték és elintézetett szótárakok. kihalással biztosítások, gyermeknek részre stb. bővebb felvilágosítást szolgát a magyarországi vendégviseletőség Budapestben, valamint a vidék képviselői.
Referenciákat
A Magyar Államnép titkár ad.

Kivonat a díjtáblázatokból											
A tőke elhalálozás alkalmával főtendő						A tőke 20 év után vagy idősebb elhalálozás alkalmával azonnal főtendő					
Díjtétel 100 koronán után											
Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor
25	1.80	34	2.30	43	3.10	52	4.80	61	6.11	70	8.10
36	1.84	35	2.38	44	3.30	53	4.85	62	6.12	71	8.14
27	1.88	36	2.40	45	3.44	54	5.12	63	6.13	72	8.15
28	1.93	37	2.54	46	3.59	55	5.37	64	6.14	73	8.16
29	1.98	38	2.63	47	3.73	56	5.64	65	6.16	74	8.17
30	2.03	39	2.72	48	3.81	57	5.63	66	6.16	75	8.18
31	2.09	40	2.82	49	4.08	58	6.24	67	6.17	76	8.19
32	2.14	41	2.94	50	4.26	59	6.37	68	6.18	77	8.20
33	2.22	42	3.04	51	4.45	60	6.37	69	6.19	78	8.21

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Királyszínház	Uránia színház
szombat	Gemma	Sursum corda	Takarodó	Katinka grófnő	Hajduk hadnagya	Boris király	A fehér cár birodalma
d. u. Vasárnap este	A próféta	Vasgyáros	Az erény utjai	A bojár kendője	Hajduk hadnagya	A torondor	A fehér cár birodalma
		Mátyás és Beatrix	Takarodó	Katinka grófnő	Hajduk hadnagya	Boris király	

